

Proleter DEVİRİMÇİ DURUŞ

Devrimler tarihin lokomotifidir!

Aylık siyasal dergi

ISSN: 2147-4028

Kasım-Aralık 2020 Sayı: 92

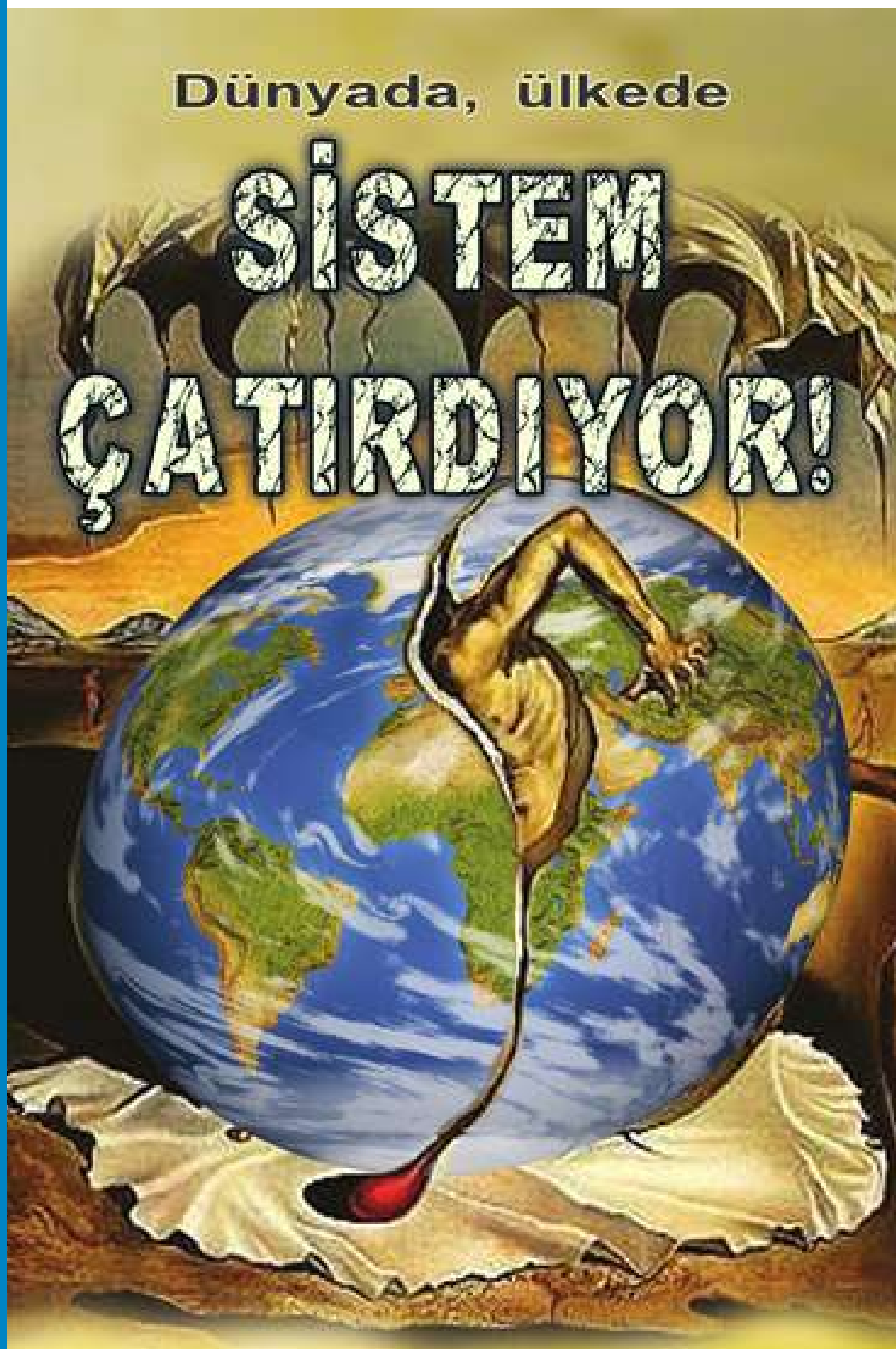
Fiyatı: 3 TL

Son günlerde hem dünyada hem ülkemizde olağanüstü gelişmeler yaşanıyor. Her zamankinden çok farklı yaşanan ABD seçimlerinden, Damat'ın istifasıyla sarsılan Erdoğan yönetimine kadar birçok olay, arka arkaya patlıyor. Ve her biri, sistemin aslında ne denli çürük olduğunu ortaya koyuyor.

ABD seçimleri mesela. Günlerce başkanı belirleyemediler. Oyların çalındığı-seçim hilelerinin yapıldığı iddiaları, seçim sonuçlarının tanınmayacağı ilanı, Trump'ın başkanlığı devretmeyeceği endişesi, hatta Genelkurmay'ın müdahale edip etmeyeceği tartışmaları, emperyalist-kapitalist sistemin "imparatoru"nun düştüğü durumu gözler önüne seriyordu.

"Üçüncü Dünya" ülkesi olarak küçümsedikleri ve her türlü oyunu oynadıkları ülkelerden farkları kalmamıştı. Ne demokrasi, ne seçim, ne çok övündükleri kurumları, hukukları, gelenekleri, hepsi ayaklar altındaydı. Daha seçim sonuçları kesinleşmeden Trump kazandığını açıklamış, sayımın durmasını istemişti. Trump yanlılarının oyların sayıldığı merkezleri basması bile, çok tanıdıktı. Zaten ABD'nin bu haline "büyük Türkiye" benzetmesi yapanlar çok oldu. Özellikle II. Emperyalist Savaş sonrası Amerika, birçok ülkenin gıptayla baktığı ve ona öykündüğü bir devlettir. Bunlardan biri de Türkiye'ydі. "Türkiye, küçük Amerika olacak" mottosu, tüm gerici-faşist partilerin temel argümanıydı. Ama Türkiye dahil bağımlı ülkelerin Amerika'ya özenme dönemi kapandı. Bugün "ABD demokrasisi"nin geldiği düzey, bağımlı ülkelerle karşılaştırılıyor; bu yönden farklarının kalmadığı konuşuluyor.

Sayfa 2'de sürüyor

Dünyada ülkede SİSTEM ÇATIRDIYOR!

Bu açılardan ABD’de yaşanan irtifa kaybı, son seçimlerle birlikte dibe vurdu. Zaten pandemi döneminde çok kötü bir sınav vermiş, sağlık sistemi çökmüştü. Seçimler, bu çöküşün bir alanla sınırlı kalmadığını, bir bütün olarak sistemin çöküş yaşadığını ortaya koydu. Seçimlerin sonucunu belirleyen de, sokağa dökülen kitlelerin gücü oldu. Kazanan Biden değil, kitlelerin Trump’a karşı artan öfkesiydi. Biden’ı da Trump’ı da desteklemediklerini belirten azımsanmayacak bir kitle vardı. Hem pandemide yaşananlar, hem de polisin George Floyd isimindeki bir siyahı öldürmesiyle büyüyen eylemlerde sistem sorgulanıyordu. Bazı eyaletlerde özerklik bile ilan edilmişti.

Kitlelerin öfkesinin sistem dışı arayışlara akmaması için, Biden’la durumu yatıştırmaya çalışıyorlar. Fakat halen Trump, seçim sonuçlarını kabullenmiş değil. ABD’deki gerilemiş, egemen klikler arasındaki çatışmayı da keskinleştirdi. Ama tayin edici olan, her zamanki gibi içerde-dışarda kitlelerin gücüdür.

ABD seçimleri, Türkiye’yi yakından ilgilendiriyordu. Özellikle Erdoğan yönetimini... ABD’nin desteğiyle yine bir 3 Kasım seçiminde işbaşına gelen AKP, geleceğinin de ABD’deki gelişmelere bağlı olduğunu düşünüyor. Biden’ın kazanacağını belli olması, endişelere yol açtı. En başta Trump zamanında askıya alınan Zarrab davası ve yaptırımlar söz konusu olacaktı. Diğer yandan Erdoğan’ın kişisel mal varlığı bile tehdit altındaydı. Onun için açıktan Trump’ı desteklemişler, onun kazanması için uğraşmışlardı.

Biden’in kazandığının kesinleştiği gün, önce bir gece yarısı kararnamesi ile Merkez Bankası Başkanı görevden alındı. Oysa daha bir yıl kadar önce Merkez Bankası Başkanı’nı “söz dinlemiyor” diye değiştirmişlerdi. Erdoğan’a göre faiz artırımını enflasyonu da, dövizini de artırıyordu; faiz artıran başkan istemiyordu. Yeni başkan da Erdoğan’ın sözünü dinleyerek faizleri artırmadı, fakat döviz artışı rekor kırdı. İyice derinleşen ekonomik krizin faturası yine MB başkanına kesildi. Erdoğan yönetimine MB başkanı dayanmıyordu.

Ama fırtına bununla dinmedi. Asıl gümbürtü, Damat Berat Albayrak’ın internet üzerinden istifasını duyurmasıyla koptu. AKP hükümetleri döneminde Enerji’den Maliye’ye çeşitli bakanlıklar üstlenen ve son olarak Hazine’nin teslim edildiği Damat Albayrak, kayınpederi de olan Erdoğan’ın ismini bile anmadan istifasını basıyor, üstelik “at izi it izine karıştı” diyerek yönetimi eleştiriyordu.

Tam 24 saat boyunca bu metin ne yalanlandı, ne onaylandı. Yönetim sessizliğe bürününce, yandaş medya da bu haberi görmedi. Yabancı ajanslar haber-yorum yaparken, 1700 civarında

televizyon ve radyo kanalından 5’i dışında veren olmadı. Gezi Direnişi sırasındaki “Penguin medyası, “uç maymunu oynamak”ta aldığını yolu ortaya koydu.

Osmanlı padişahlarına özenen Erdoğan, Damat’ın istifasıyla “sadrazam”ını kaybetmiş oldu. Hem de kendisine başkaldıran bu “sadrazam”ın kellesini almaktan başka da çaresi kalmadı. Ama büyük bir yara da almış oldu. Sadece Erdoğan yönetimi değil, bir bütün olarak sistem krizi yaşandı. İstifaların internet üzerinden verildiği, saatlerce ne yapılacağına bilinemediği, “istifa değil, görevden af dileği” olarak düzeltilen, kural-kurum tanımayan sistemin geldiği nokta buydu...

İzmir depremi, halkın ölümle burun buruna yaşadığını bir kez daha gösterdi. Yine çürük binalarda oturma-ya mahkum edilen yoksullar öldüler, yakınlarını kaybettiler. Bu ölümlerden sorumlu olan hükümet yetkilileri ise, sadece şov yaptılar. Uluslararası kurumların 7 büyüklüğünde gösterdiği depremi, ısrarla 6.6 göstererek “afet bölgesi” kriteri oluşturmamaya ve yardımı olabil-diğince aşağıda tutmaya çalıştılar. Bir kez daha halkın dayanışma dışında çaresi olmadığı görüldü.

Aynı durum korona salgını için de geçerli. Salgının hızla yayılıyor ve devlet yine hiçbir şey yapmıyor. Toplanan vergiler, asla halka geri dönmüyor. Aksine bir avuç burjuvanın kasası doluyor. Halk ise, depremden, salgından ölmeye devam ediyor. Önlem almak bir yana, “toplanan paralar nerede” diye soranları hapse atıyorlar.

Baskı ve şiddet ile yönetmenin bir sonucu vardır. Sistem her yanından çatırıyor. Sadece Türkiye’de değil, dünya ölçeğinde bir yönetim krizi yaşanıyor. “Altıtkiler eskisi gibi yönetilmek istemiyor-üsttekiler de eskisi gibi yönetemiyor.” Yani “devrimci durum” yaşanıyor. Bütün mesele buna önderlik yapacak bir güç oluşturabilmekte...

Kıdemi gaspetme girişimi bir kez daha akmamete uğradı. Keza Kaz dağlarında altın arayan Kanadalı şirket, işi bırakıp gitmek zorunda kaldı. Tabi devletten yüklü bir tazminat alarak! Fakat her iki örnek de kararlı ve ısrarlı bir mücadeleyle sonuç alınacağını gösterdi.

Dünyada ve ülkemizde çatırdayan sistemi, yerle bir etmek bizim elimizde!

Okurlara...

Merhaba,

Kıdem tazminatını gaspetmeye dönük olarak hazırlanan “25 yaş altı-50 yaş üstü işçilere esnek çalışma” yasa taslağı, torbadan çıkartıldı. Aslında bu saldırıya karşı güçlü eylemler yapılmamış, özellikle sendikaların eylemleri sembolik kalmıştı. Ancak ekonomik kriz o kadar derin, işçi ve emekçilerin yaşadıkları yoksullaşma o kadar büyüktü ki, artık Erdoğan’ın yüzüne karşı haykırılıyordu.

Bu durum egemen sınıfları ürküttü. Olası bir eylem, hükümetin ötesinde doğrudan sistemi tehdit edecek potansiyelleri taşıyordu çünkü. Kitleler için açıkça “bıçak kemiğe dayandı” durumu sözkonusuydu ve bu koşullarda bir de kıdem tazminatının gaspı, öfke patlamalarına uygun bir zemin yaratacaktı.

Bir başka sıkışma noktası ise koronavirüs salgını ile yaşanıyor. İnsanlar hastane kapılarında büyük bir çaresizlik yaşıyorlar. Sağlıkçılar artık hergün ölüyor, tükeniyor. Buna öğretmenler de eklendi. Okulların açılmasıyla birlikte binlerce okulda korona vakaları görülmeye başlandı. Buna karşın gerçek durum halen saklanıyor.

Ölümlerimizi bile doğru düzgün sayamaz hale geldik.

Ekonomik kriz, sağlık krizi ile birleşti ve kitleleri “nefes alamaz” hale getirdi. Buna derinleşen “yönetememe krizi” de eklemek gerekiyor. Damat Albayrak’ın istifası, AKP’deki yeni bölünme-

lere ve sistemdeki çatlağın büyümesine yol açacak görünüyor. Bu koşullar, çok büyük direnişlerin de zeminini oluşturuyor.

Gündemdeki konulara ilişkin yazıları, dergimiz sayfalarında bulabilirsiniz.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

92. Sayıda

3	Damat’ın istifasının ekonomi politiği
4	Faşizm kendi yasalarını çiğneyen rejimdir
6	Deprem değil kapitalizm öldürüyor
7	İşçiye esnek çalışma-esnek ücret
8	Madenci yürüyüşüne saldırı
9	Pandemide eğitim çöktü
10	Erdoğan’ın “fikri iktidarı”
11	Kıbrıs seçimlerinde AKP vesayeti
12	“ABD rüyası”nın çöküşü
14	Tarımda tekelleşme ve tarım krizi
16	10 Ekim katliamı protesto edildi
17	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
18	21 Aralık 1983- İsmail Cüneyt
19	AKP’li yıllarda Kürt sorunu-I
22	Dağlık Karabağ’da “Rusya barışı”

Ekonomik krizin geldiği boyut, artık siyasi dengeleri de daha fazla sarsıyor. “Yönetenlerin eskisi gibi yönetemedikleri” bir tablo, yaşanan gelişmelerle derinleşiyor. Ve bir “aile krizi” gibi gösterilmeye çalışılan olay, gerçekte “ekonomik krizin siyasi krizi derinleştirdiğini” ifade ediyor.

İstifaya giden yol

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak’ın istifası, 8 Kasım’da gündemin ortasına bomba gibi düştü. Önce istifa metninin “şifreleri” çözülmeye çalışıldı.

En başta, istifasını belirtirken hem kayınpederi, hem de bürokratik hiyerarşide “üst”ü-“amir”i olan Erdoğan’a “teşekkür” edilmemişti. Sonra “at izi it izine karıştı” ifadesi, bir tepkiyi-eleştiriye ortaya koyuyordu. Metni “Allah

Hem dostu hem de “ast”ı olan M. Uysal’a dönük bu hamle, sıradakinin Albayrak olduğunu gösteriyordu zaten. Naci Ağbal’ın Saray’a verdiği ekonomi brifinginde, Damat ve MB başkanından çok farklı ve çok kötü bir tablo çizmesi ise bardağı taşıran damla oldu.

“Ailedeki çatlak” değil, siyasetteki çatlak

Erdoğan’ın yönetme tarzında, “kan bağı ve aile bağı ile garanti altına alınmış sadakat” önemli bir yer tutuyor. Kendi koltuğunu sağlamlaştırmak için, koltuğun ayaklarını aile üyeleri ile kurumsallaştırıyor. Bir oğlu ile eğitimi, Damat ile ekonomiyi, Damat’ın kardeşiyle yandaş medyayı, küçük Damat ile savunmayı kontrol altına alarak “fikri iktidarı”nı güvencelemeye çalışıyor. Şimdi Damat’ın

padişah gibi, Erdoğan da ekonomik krizin sorumluluğunu Albayrak’a yüklemiş oldu.

Ancak bu istifa Erdoğan için etkisi hızla ortaya çıkacak çok önemli iki sonuç yarattı. **Birincisi, parti içinde “Pelikan Grubu” olarak bilinen ve Damat’tan güç alan bir klik “başsız” kaldı.** Parti içinde Süleyman Soylu’yu ve diğer klikleri dengeleyen bir güçtü Pelikancılar. Yargıda, ekonomide, polis içinde kendi klikleri grupları vardı. Damat, anlık bir kızgınlıkla değil, Erdoğan’dan önce de bir odak olarak varolan Albayrak ailesinin gücünü de arkasına alarak istifa etmişti. Pelikancılar’ın, istifanın neresinde durduğu kısa zamanda ortaya çıkacaktır. Bir odak olarak kendilerine yeni bir temsilci seçerlerse, parti içinde çok sert bir klik çatışması başlar. Eğer AKP dışı siyaset arayışlarına girerlerse, bu da AKP’nin çöküşünü hızlandırır.

Diğer taraftan ekonomi Albayrak’ın kötü yönetimi ile bozulmadı; doğrudan Erdoğan’ın verdiği kararlar ile bu güne gelindi. Yani ekonomik kriz Damat’ın “başına” mal olduysa, yol açıldı, sıra Erdoğan’a da gelecek demektir.

Siyasi kriz derinleşti

Yaşananlar, “aile çatışması” değil, ekonomik krizin sonucudur. Kitleler çok yönlü bir çöküş içinde yaşam savaşı vermektedir.

Bir tarafta, günlük 80’den fazla insanın öldüğü (sağlıkçılar gerçek rakamın çok daha fazla olduğunu söylüyor) **koronavirüs salgını karşısında yaşanan umutsuzluk vardır.** Test yaptırmaktan yoğun bakım yatağı bulmaya, kalabalık otobüslerle işe gitmekten çocuğun eğitiminin çökmesine kadar her aşamada büyük bir çaresizlik kitleleri kuşatmıştır.

Bir taraftan **çok şiddetli bir ekonomik kriz, açlık tehlikesi oluşturmaktadır.** İşsizlik Kovid-19 döneminde 10,4 milyona ulaştı. Çalışanların ise çok önemli bir kısmı asgari ücrete ve çok ağır çalışma koşullarına mahkum edilmiştir. Merkez Bankası rezervlerinin (swap hariç) “eksi 49 milyar” olduğu söyleniyor. Bu ağır borç yükü, ekonomide olağanüstü bir çöküşün ifadesidir. Bir tarafta da **ağır bir siyasi baskı sözkonusudur.** Halkın yaşadığı hiçbir sorun çözülmezken, en küçük bir itiraz gözaltılar, tutuklamalar, işten çıkarmalarla karşılanmaktadır. AKP’nin çiftliği gibi kullanılan devlet kurumlarına da, yasalara da bir güven kalmamıştır.

Kitleler bu kadar ağır koşullarda yaşarken, AKP’lilerin lüks ve servet içindeki yaşamları, büyük bir tepki oluşturmaktadır.

Tepki birikmekte, öfkeye dönüşmektedir. **Damat’ın “kellesinin alınması” durumu düzeltmiyor. Açlık Saray’ın kapısına dayanmış durumda.** Önümüzdeki dönem, tıpkı ABD’de olduğu gibi, Türkiye’de de kitlelerin sokaklara dökülmesi, eylemlerle hesap sorması kaçınılmazdır.

Damat’ın istifasının ekonomi politiği

Kitleler bu kadar ağır koşullarda yaşarken, 2021 için Cumhurbaşkanlığı bütçesinin 15 milyar dolara çıkarılması, köprü geçiş garantilerinin eksiksiz ödenmesi, AKP’lilerin lüks ve servet içindeki yaşamları, büyük bir tepki oluşturmaktadır.

Tepki birikmekte, öfkeye dönüşmektedir. Damat’ın “kellesinin alınması” durumu düzeltmiyor. Açlık Saray’ın kapısına dayanmış durumda. Önümüzdeki dönem, tıpkı ABD seçimlerinde olduğu gibi, Türkiye’de de kitlelerin sokaklara dökülmesi, eylemlerle hesap sorması kaçınılmazdır.

sonumuzu hayreylesin”le bitirmesi de, kendisinden sonra işlerin daha kötü olacağı mesajını veriyordu.

İstifası ilk anda, Süleyman Soylu’nun istifasına benzetildi. Ancak bu doğru değildi: Birincisi Soylu, kendi hatası üzerinden yağan yoğun eleştiriler üzerine istifa etmek zorunda kalmıştı. Oysa **Damat, son derece öfkeli ve kendisini haklı gören bir metin kaleme almıştı.** İkincisi, Soylu istifa ederken Erdoğan’a biat etmeyi, açıkça ona sığınmayı unutmamıştı. **Damat ise, adını bile anmadan yazmıştı; zaten öfkesinin hedefinde Erdoğan varmış gibi görünüyordu.** Üçüncüsü, Soylu’nun istifasının kabul edilmemesi için çok yoğun bir kampanya yürütüldü. Berat Albayrak’ın siyasi gücü olan Pelikancılar ise, cılız bir ricacılığın ötesine geçmeye cesaret edemediler. Ve saatler ilerleyip de Saray’dan bir açıklama bile yapılmayınca, istifanın geri aldırılmayacağı kesinleşti.

İşlerin nasıl bu noktaya geldiğine ilişkin “rivayet mutelif”. Genel hatlarıyla tablo şöyle görünüyor: Ekonomik krizin ulaştığı boyut, ekonomi yönetimine bir müdahaleyi zorunlu hale getirmişti. Erdoğan bugüne kadar “*ekonominin başında ben varım*” demiş olsa bile, iş fatura ödemeye gelince, sorumlu Damat’mış gibi davrandı. Damat’ın çok yakın arkadaşı olan Merkez Bankası Başkanı Murat Uysal’ı görevden aldı; Damat’la kavgalı olduğu bilinen Naci Ağbal’ı atadı.

istifası, Erdoğan’ın oturduğu koltuğun bir bacağı kırıldı.

En başta, Albayrak’ın “kontrol dışı” bir istifayı kamuoyuna açıklamış olması, bu süreci kaçınılmaz kıldı. Albayrak bugüne kadar “Damat” olmanın nimetlerinden fazlasıyla yararlanmıştı. Basın açıklamalarındaki pervasız-küstah tutumları, AKP milletvekillerini azarlayacak kadar ileri gitmesi, adeta “başbakan” gibi davranması vb. bir baş dönmesinin ifadesiydi. Bu pervasızlık, Erdoğan’a kızgınlığını kamuoyu önünde deklare etmesine kadar götürmüştü. **Ve bu noktaya geldikten sonra, Erdoğan istifayı kabul etmediğini açıklasa, bundan güç alan başkaları da “şahsına” dönük benzer “saygısızlığı” rahatlıkla yapardı; istifayı kabul ettiğinde ise, en önemli iktidar araçlarından birinde çatlak oluşurdu.** Bu handicap nedeniyle 24 saatten uzun bir süre çözüm arayışı sürdürüldü.

İkincisi, son dönemde AKP kongreleri nedeniyle Erdoğan’ın kitlelerle temasında artış oldu. Ve (çay atmada yaşandığı gibi) çok fazla yakınmalarla karşı karşıya kaldı. Ekonomik kriz kitlelerin canını öylesine acıtıyordu ki, AKP kitleleri yakın temas anında hemen aklıktan, yoksulluktan söz ediyordu. Bu durum artık Erdoğan’ın konumunu tehdit eden bir noktaya gelince, tıpkı saraya yürüyen halkı durdurmak için Sadrazam’ın kellesini alan

Faşizm

kendi yasalarını çığneyen rejimdir

Faşizmin en önemli özelliklerinden birisi, kendi koyduğu yasaları çiğnemesidir. Kendisinden önceki yasaları değil sadece, kendi koyduğu yasaları bile çiğneyen bir yönetim biçimi olmasıdır.

AKP hükümetleri döneminde bunun pek çok örneğini gördük. En tipik olanı, ihale kanununun tam 186 kez değişmesidir. Neredeyse her ihaleye bir kanun düşmektedir. Kanuna uygun ihale değil, kazanmasını istedikleri şirkete göre kanun yapılmıştır.

Keza son dönemde çok tartışılan “İstanbul sözleşmesi” de AKP döneminde imzalandı. Ya da seçim kanunundaki değişiklikler... Daha pek çok yasa AKP tarafından kaldırıldı, değiştirildi veya kaldırılmak isteniyor.

Bir yasayı kaldırıp yeni bir yasa yapmasına da gerek kalmıyor aslında. Yasa yerinde dursa bile uygulanmıyor çünkü. Zaten “tek adam rejimi” olarak kodlanan yeni sistemle birlikte, kuralsızlık kural haline geldi. Kendini her tür yasanın, hatta anayasanın üzerinde gören, hiçbir şeyin bağlamadığı, hiç bir konuda sorumluluk üstlenilmediği, her alanda tam bir keşmekeşliğin sürdüğü bir döneme girildi. Yani kuralsız-keyfi bir yönetimle karşı karşıyayız.

Faşizm “tuzun kokması”dır

Hal böyleyken hala bu rejimden “hukuka saygı” göstermesi, “adil davranması” bekleniyor. Muhalif partilerden en sık duyduğumuz söz budur. Yanı sıra mücadelenin de “hukuk kuralları içinde” yapılması, “yasalara uygun olması” telkin

ediliyor. Rejimin tanımadığı, rahatlıkla çiğnediği yasalara!

Örneğin herhangi bir konuyla ilgili gösteri yapmak veya yürümek anayasal bir hak! Dahası Anayasa Mahkemesi (AYM) geçtiğimiz aylarda madencilerin yürüyüşünün engellenmesini yasalara aykırı buldu. Ama maden işçilerinin Ankara’ya yürümeleri şimdi de engelleniyor. Üstelik bu düzenin mahkemelerinin kararıyla kazandıkları, ama 7 yıldır ödenmeyen tazminatları için sokaktalar. Yani istekleri de, eylem biçimleri de tamamen yasal! Hem de AYM’nin bir kez daha belirtme ihtiyacı duyduğu anayasal bir hak!...

Peki bu hakkı tanımayan, hatta AYM yargılarını tehdit eden kim? Bu yönetimin İçişleri Bakanı Süleyman Soylu! Başta anayasa olmak üzere yasaları uygulamakla yükümlü, polis ve jandarmanın bağlı olduğu bir bakanlık. AYM üyelerinin de güvenliğinden sorumlu olduğu halde “işinize resmi arabayla değil, yürüyerek gidin bakalım” tehdidini savuruyor.

AYM ile kavga bununla sınırlı kalmadı. CHP milletvekili Enis Berberoğlu’nun yeniden yargılanması kararı üzerine iyice kızıştı. Bu kararı açıkça tanımadıklarını söylediler. Ardından 14. Ağır Ceza Mahkemesi, Berberoğlu’na verilen hapis cezasında ısrar etti. Yasalara göre

AYM’nin verdiği bir kararı, herhangi bir mahkemenin bozması mümkün değil. Çünkü AYM en üst mahkeme... Ama Osman Kavala’dan Selahattin Demirtaş’a muhalif kesimlerin tahliye kararlarını bozup yeniden tutuklama çıkartan 14. Ağır Ceza Mahkemesi, AYM’nin kararını da tanımadığını

ilan etti. Ve bundan böyle hiçbir ceza mahkemesinin AYM’nin kararları dahil, anayasanın hükümlerine uyma zorunluluğu kalmadı.

“Et kokarsa tuzlarsın, ya tuz kokarsa...” deyimini, Susurluk sürecinde sıkça duymuştuk. Aranan bir mafya lideri, bir milletvekili ve bir polis şefi aynı arabanın içindeyken kaza yapınca, sistemdeki çürümeyi gözler önüne serdiği için, cuk otumuştur. AYM’nin kararlarının tanınmaması üzerine şimdi yeniden revaçta. Zaten faşizm “tuzun kokması”dır, her yönden çürüme halidir.

AYM kararlarını tanımama da yeni değildir. 2016 yılında AYM’nin MİT tırlarıyla ilgili soruşturmada “hak ihlali” yaşandığına hükmetmesi üzerine Erdoğan, bu kararı tanımadığını, saygı da duymadığını söylemişti. Ayrıca

anayasaya-yasalara aykırı pek çok uygulamayı gerçekleştirdi.

Örneğin Erdoğan, AKP Genel Başkanlığından istifa etmeden cumhurbaşkanı adayı oldu. Yine anayasaya göre 4 yıllık fakülteyi bitirmeyen cumhurbaşkanı olamazken, 2 yıllık yüksek okulu 4 yıl gösterip cumhurbaşkanı oldu. 2 yıllık diplomanın bile sahte olup olmadığı halen tartışılıyor. Keza referandumda kanunen geçersiz olan mühürsüz oyların geçerli sayılıp yönetim değişikliğine gidildiği de unutulmamalı...

Özcesi; Erdoğan yönetimi başından itibaren anayasaya, yasalara aykırı biçimde kuruldu ve o şekilde sürüyor. Uzun yıllardır önce fiili durum yaratıp arkasından yasasını yapıyorlar. Devlet Bahçeli de, bu misyonu üstlendi. Hatırlanacaktır; Erdoğan’ın yönetim tarzına “cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” adını verip anayasa referandumuyla yasal hale gelmesini de Bahçeli sağlamıştı. AYM kararlarının tanınmaması üzerine de “AYM’yi yeni sisteme uyarlamalıyız” diyen de Bahçeli oldu. AKP’nin paldır-küldür yaptığı şeylere yasal kılıflar giydirmek Bahçeli’ye kaldı.

Anayasa Mahkemeleri’nin tarihi

AYM Türkiye’de 1961 Anayasası ile kuruldu. 1961 Anayasası, Türkiye’nin bugüne kadarki en ileri anayasası olarak biliniyor. Bu, o yıllarda dünyada ve ülkemizde faşizme karşı yükselen mücadelenin bir sonucuydu.

Faşizm ilk olarak İtalya’da, ardından Almanya’da 1930’lu yıllarda iktidara geldi. 1917 Ekim Devrimi’yle başlayan proleter devrimlerin yayılmasını önlemek için burjuvazinin başvurduğu bir “çare”ydi. “Klasik faşizm” olarak nitelenen bu örneklerde faşist partiler, yasaları değiştirip iktidarlarını pekiştirdiler. Seçimle geldiler ama seçimle gitmediler. Önce seçim yasalarını kendilerinin kazanacağı şekle soktular, sonra tümünden kaldırdılar. Zaten her biri “savaş hükümeti” olarak işbaşına geldiği için, ikinci emperyalist savaşın başlatıcı oldular. Ülkelerini savaş ekonomisi ve savaş kurallarıyla yönettiler. Demokratik hak ve özgürlükleri gaspedip ağır bir sömürü, baskı ve işkence rejimi kurdular.

Faşizme karşı mücadele, başta sosyalist Sovyetler Birliği olmak üzere her ülkenin komünist partisinin önderliğinde

yükseldi. Savaşa ve faşizme karşı halk cepheleri kuruldu. Hem faşist işgalcilere hem de işbirlikçilerine direnerek faşizmi yenmeyi başardılar.

Alman faşizmi önce Sovyet topraklarından, sonra işgal ettiği tüm Avrupa’dan sökülüp atıldı. Almanya parlamento binasına çekilen orak çekiçli bayrak, faşizmin yenilgisini tüm dünyaya ilan etti. Faşizme karşı elde edilen bu zafer, emperyalist, kapitalist ülkeleri de geri adım atmaya zorladı. Yükselen kitle hareketi, her ülkede yeni kazanımlar elde etti. Bunlardan biri de AYM oldu.

AYM, sadece tüm mahkemelerin değil, partilerin, hükümetlerin de üzerindeydi. Ve onları denetlemekle, anayasa hükümlerine uymaya zorlamakla yükümlüydü. Ve kapatmak dahil her tür cezayı uygulayabilecekti. Bundan sonra hiçbir parti, seçimle işbaşına geldikten sonra anayasa hükümlerini hiçe sayıp bildiğini okuyamayacaktı.

AYM’lerin tüm dünyada kuruluş nedeni budur. 1945 sonrasının dünya ölçeğinde faşizme karşı elde edilen zaferinin ürünüdür. Ama bir kez daha görülmüştür ki, faşizmi AYM’ler değil, yine halkın mücadelesi durduracaktır.

Faşizmin handikapları

Öyle bir keyfiyet ki, işlerine gelmeyen kararları tanımadıkları gibi, işlerine gelmeyen kurumları da kaldırmakla-kapatmakla tehdit edebiliyorlar. Oysa **AYM üyeleri dahil hakim ve savcılar, yönetime ters düşmemek için ellerinden geleni yaptılar. Birlikte çay toplamaya gitmekten, cüppelerinde olmayan düğmelerini ilikleme-ye kadar, önlerinde eğildiler.** Adli yıl açılışları bile sarayda yapılmaya başlandı. Keza 15 Temmuz sonrası çıkarılan KHK'lar anayasaya aykırı olduğu halde “incelenemeyeceği” kararını alan da bu AYM üyeleriydi. Ama yönetimin hoşuna gitmeyen tek bir karar çıkınca, tehditten kapatılmaya her tür saldırıyla karşı karşıya kaldılar.

Erdoğan yönetimi, ne kadar baskı yapsa da, çatlak seslerin çıkmasını önleyemiyor. Faşizmin en önemli handikaplarından biri budur. Burjuvazinin farklı klikleri arasındaki ilişkiler asla bitmez. Uzlaşmalar geçici ve kısa sürelidir; çelişki ve çatlaklar ise, kalıcı ve mutlak. Faşizmin dayandığı kliklerle diğerleri arasında süregelen bu çelişki ve çatlaklar, döneme-duruma göre zayıflayabilir veya büyüyebilir. Elbette kitle tabanını yitirmeye başladığı dönemlerde kendi aralarındaki çelişkiler de keskinleşir. Faşizmi zayıf düşüren yönlerden birisi, bu nesnel olgudur.

AYM üyelerinin neredeyse hepsini kendileri atadıkları halde, istemedikleri kararların çıkması bundandır. Keza devletin mali durumunu denetlemekle görevli Sayıştay için de aynı durum geçerlidir. **Sayıştay da yönetimin hoşuna gitmeyen raporlar hazırlayabiliyor.** Ve bunlar milletvekilleri aracılığıyla kitlelere duyuruluyor. Bu durumdan rahatsız olan Erdoğan yönetimi, Sayıştay raporlarının açıklanmasını engellemeye girişti. Daha önce isteyen herkesin ulaşabildiği raporlar, sonra meclisle sınırlanmıştı, şimdi ise tümünden yasaklamaya kalkıyorlar.

Ama ne yaparlarsa yapsınlar, dikiş tutmuyor; illa ki bir yerlerden yırtılıyor. **Burada belirleyici olan, hiç kuşkusuz kitlelerin artan hoşnutsuzluğu ve tepkileridir. Sürekli baskı ve şiddetle yönetmek mümkün değildir. Yalan ve demagojiyle de olsa bir kitle desteğine, “rıza üretme”ye ihtiyaçları vardır.**

Ancak kriz koşullarında bunu başarabilmeleri hiç kolay olmaz. Özellikle ekonomik kriz, işsizliğin ve yoksulluğun artması, tüm yönetimleri zora sokar. Yalan ve demagojiler bu yalın gerçek karşısında güneş görmüş kar gibi erir. Bu koşullarda yönetebilmek için daha fazla baskı ve şiddete başvurulur.

AKP-MHP blokunun bugün geldiği nokta budur. Son bir-kaç ay içinde yapılanlara bakmak bile, bu durumu görmeye yeterlidir. **Anayasaya göre kurulan bir parti olan HDP'nin son seçimlerde kazandıkları neredeyse tüm belediyeler ellerinden alındı, başkanların büyük çoğunluğu tutuklandı, binaları basıldı. HDP'yi**

kapatmayı bile düşünüyorlar.

Keza yine anayasal bir hak olan grev, çok uzun süredir yasaklanmış durumda. Geçtiğimiz ay Şişecam'a bağlı soda, krom ve tuz işletmelerinde Petrol-İş'in başlatacağı grev, yine Cumhurbaşkanı kararnamesi ile ertelendi, yani yasaklandı. Sözde işten çıkarmak da yasak, ama sendikaya üye olduğu için işten atılanlara Gebze-Systemair işçileri de eklendi. **Ermenek'te ortaçağ koşullarında çalışan madenciler ödenmeyen ücretleri için eylem yapınca, üzerlerine jandarmayı saldırlar, biber gazı sıktılar.** İşçilerin ücretini vermeyen patrona hiç bir yaptırım yok, ama hakkı olanı ücretini isteyen işçilere dayak ve gözaltı var!

Yasakların şimdiki gerekçesi de pandemi! Ama **pandemi koşullarında AKP kongrelerini yapmak, AKP mitingleri düzenlemek, kitlenin üzerine çay fırlatmak serbest; Baroların Genel Kurulu'nu toplaması yasak!** Aynı şekilde pandemiye dair gerçekleri ifade eden Türk Tabipler Birliği'nin yöneticileri hakkında davalar açtılar, TTB'yi kapatmakla tehdit ettiler.

Dahası, 12 Eylül ve Latin Amerika'daki faşist cuntaların uygulamalarıyla karşılaşmaya başladık. **Helikopterden insanları atıyorlar; “kayıp” gösterip aylarca süren işkenceli sorgulardan geçiriyorlar. En temel hakları için ölüm orucuna başlamak zorunda kalan avukatları, sanatçıları ölüme yolluyorlar.**

Bu tablo, AKP-MHP blokunun baskı ve şiddet dışında bir şey yapamaz hale geldiğini ortaya koyuyor. Faşizm koşullarında devletin “zor aygıtı” yönü çıplak ve net biçimde görülüyor. Bunun için CHP milletvekillerinin örnek verdiği 4. yüzyıla gitmeye de gerek yok. (4. yüzyılda yaşayan Augustinus, “*içinden adaleti çıkarırsan devlet büyük bir çeteden başka nedir ki*” demiş!)

İnsanlık ortaçağda engizisyon mahkemelerini gördü, 20. yüzyılda faşizmin vahşetini yaşadı, 21. yüzyılda IŞİD adı verilen dinci terörle sarsıldı. **İşin gerçeği devletler hiçbir zaman “adil”, “adaletli” olmamıştır; Marks'ın deyimiyle kurulduğu günden itibaren “bir sınıfın diğer sınıflar üzerindeki baskı ve tahakküm aracı”dır.** Adaleti de egemen sınıfın çıkarları doğrultusunda sağlar. Bugüne dek sömürülen ve ezilenler bir takım haklar elde ettiyse, ölümler pahasına verilen mücadeleler sonucudur. Faşizmi diğer devlet biçimlerinden ayıran, kazanılan hakları gaspetmesi değil sadece, kendi

dışında herkese düşman olmasıdır. Dolayısıyla hem ezilen-sömürülen kesimler üzerindeki baskı ve sömürü artar; hem de daha geniş kitleler bundan etkilenir. Hatta faşizme destek vermeyen burjuva kesimler bile...

Faşizmin sürgit devam edememesi de bu yüzündendir. **Artan baskı ve şiddet, illa ki tepki doğurur ve direnişler giderek radikalleşir. Öte yandan faşizmin gadrine uğrayan geniş bir kesim vardır, direnişlerin başlaması onları da hareketlendirir. Yanı sıra egemen kliklerin iç çelişkileri keskinleşir.** Bütün bunların biraraya gelmesi faşizmi zora sokar. Fakat kendiliğinden yıkılmaz. Ya büyük kitle hareketleri ya da devrim gerekir. **Son yıllarda yayılan propagandanın aksine, bunlar olmadan faşizmin seçimle yıkıldığı görülmemiştir.** Ve yine mesele basit bir hükümet değişikliğine de indirgenemez.

Faşizmin panzehiri: Birleşik mücadele

Artan işsizlik ve yoksulluk, en başta ekonomik mücadeleyi zorunlu kılıyor. Hak gaspları öyle bir hale geldi ki, artık işçiler ücretlerin artması için değil, ödenmeyen ücretleri ve tazminatları için eylem yapıyorlar. Böylesine haklı bir durumdayken bile, karşılarına devletin kolluk kuvvetleri çıkıyor. Sadece polisi-askeri değil, bürokrati siyasetçisiyle bir bütün olarak devleti karşısında görüyor. Örneğin Somali madenciler “*patronların milletvekilleri olduğunu biliyorduk da patronların valisi olduğunu bilmiyorduk*” diyor. Kısacası kendiliğinden

Faşizm ve mahkemeler

Klasik faşizmin tipik örneği olan Alman Nazi Partisi, devletin her kurumunu olduğu gibi mahkemeleri ve yasaları da değiştirdi. 1936'da ceza kanununda yapılan bir değişiklikle “sağlıklı milli şuur” uyarınca cezalandırılmayı hak eden eylemlerin de cezalandırılacağı kabul edildi.

Elbette “sağlıklı milli şuur”, faşist ideolojiyi benimsemek demekti ve hiç bir kanıta gerek duyulmadan hakim ve savcının sübjektif düşüncesine göre ceza verilmesiydi. Böylece delilden suça ulaşma temel ilkesi ortadan kalkıyor, savcı ya da yargıçların keyfi kararlarına zemin oluşuyordu. Nazi döneminde mahkemelerin başına getirilen faşist yargıçların bu yasayı nasıl uyguladıkları da sır değildi.

Nazi Rejimi'nin binlerce muhalifi idama yollayan ünlü başyargıcı Roland Freisler, göreve gelmesinin hemen ardından Hitler'e yazdığı bir mektupta şunları yazıyor: “*Führer'im; halk mahkemeleri bundan böyle bir karar verirken, o karara konu olan olayı siz değerlendiriyor olsaydınız, nasıl karar vereceğinize inanıyorsa, o yönde bir karar vermeye çalışacaktır.*”

Nazi iktidarının siyaset ve hukuk kuramcısı Carl Schmitt'e göre ise, etkili devlet; “anayasa, yasalar ve anlaşmalarla zincirlenmemiş” gerçek bir “egemen”e ihtiyaç duyar. Gerçek bir egemen önder için “hukuk”, düzeni kucaklanacak bir ilke değil, “aşılması gereken bir engel”dir. Egemen, **iktidarını bir “istisna hali” üzerinden, huku-ku askıya alarak kurar ve bu istisna halini sürekli kılarak** kendi iktidarının kuralı haline getirir. Siyasal iktidar, sürekli yeniden üretilen “biz ve onlar” karşıtlığı ve çatışması üzerinden varlığını kazanır ve sürdürür.

oluşan bilinçle devletin sınıfsal yapısını anlayabiliyor.

Buna “ekmek kavgası” denen şeyin, özgürlükler için mücadele etmeden kazanılamayacağını eklemek gerekir. Bir başka ifadeyle politik mücadeleyle birleşmeyen ekonomik mücadelenin kazanımları sınırlı ve geçicidir. Lenin’in deyişiyle “demokrasi mücadelesi içinde pişmeyen bir işçi sınıfı kendi davası için dövüşemez.”

Son yıllarda artan “adalet” talepli eylemleri demokrasi mücadelesinin bir parçası olarak ele almak gerekir. Adalet mücadelesi verilmelidir kuşkusuz. Fakat bunu faşist ya da burjuva mahkemelerinden beklemek saflık olur. Mahkemeler, devletin en önemli organlarından biridir. Hukuk (yargı) bir üst yapı kurumu olarak doğrudan devlete, devleti elinde tutan sınıfa bağlıdır. Onun çıkarlarını savunmakla görevlidir. İşçi-emekçi lehine bir karar çıkacaksa, bu tamamen mücadelenin düzeyine bağlı olacaktır. Dolayısıyla kendi gücüne güvenmekten, direnişi büyütmekten başka çare yoktur.

Faşizmin panzehiri; birleşik mücadeledir. Faşizme karşı olan tüm kesimleri, sadece kendi sorunları için değil, bir bütün olarak özgürlükler için mücadelede birleştirmektir. Çarenin sandıkta değil, sokakta, üretim alanlarında olduğunu göstermek ve herkesi bulunduğu alanda harekete geçirebilmektir. Tepkileri, protestolardan çıkarıp hak alıcı hale getirmektir.

Bunlar başarılı olduğunda yalnızca AKP-MHP blokunu yenmekle kalmaz, demokratik hak ve özgürlükler alanını açar, faşizme ciddi darbeler vururuz. Yeni kurulacak hükümet de kendini buna göre ayarlamak zorunda kalır. Aksi halde hükümetler değişir, uygulamalar değişmez.

AKP-MHP blokunu yenmek elbette çok önemlidir. Ama bunun yolu “millet ittifakı” denilen burjuvazinin diğer kanadına bel bağlamak, onun yanında yer almak değildir. İşçi ve emekçiler kendi çıkarları için mücadeleyi yükseltmelidir. Ve kendi iktidarlarını kurmadıkları sürece, sömürü ve zulmün bitmeyeceğini bilmelidir. Faşizme karşı mücadele, bunun bir parçasıdır sadece. Nihai zafere giden yolda elde edilen bir başarıdır. Şu ya da bu klişe yedeklenmeden, kendi hedeflerinden kopmadan bunu başarabildiği oranda, başkaları için değil, kendi davası için dövmüş olur.

Deprem Değil Kapitalizmin Öldürüyor!

İzmir’in Seferihisar ilçesinin açıklarında 30 Ekim cuma günü gerçekleşen depremde, hayatını kaybedenlerin sayısı 115’e yükseldi. Yaralı sayısı ise binleri geçti. Yaralıların bir kısmı hastanelerden taburcu edildi, bir kısmının ise hayati tehlikesi sürüyor.

İzmir depremiyle yüreklerimiz dağıldı bir kez daha. Enkazdan kurtarılan her bir canla sevinç ve coşku sesleri yükseldi; cansız çıkarılan her beden ise, büyük bir üzüntü ve öfke kaynağı oldu. Somalı madenciler, eylemlerine ara vererek enkaz bölgesine gittiler; kendileri gibi yoksul, çaresiz insanlara yardım edebilmek için...

Ve bir kez daha, yoksulun hayatının ne kadar ucuz olduğunu gördük. Lüks siteler depremlerden zarar görmemişti. Eski-yoksul apartmanlar ise yerle birdi. Depreme uygun olmayan bataklık zeminler, kesilmiş kolonlar, deniz kumuyla dikilen duvarlar, malzemeden çalınan inşaatlar konuşuldu televizyon ekranlarında saatler boyunca... Sanki bu bilgiler depremden sonra birdenbire öğrenilmişti! Sanki öncesinde ülkede hiç deprem yaşanmamış, nasıl zeminlerin ve nasıl binaların çöktüğü hiç duyulmamıştı!

Elbette ki, bunların herbiri öncesinden de biliniyordu. Elbette ki, her deprem sonrasında “uzmanlar” televizyonlara çıkıp “halkı aydınlatıyor”, devlet temsilcileri basın açıklamalarında “devletimiz tüm olanaklarıyla halkımızın yanındadır” demeyi ihmal etmiyordu. Ama ne bu bilgiler depremlerde can kaybını önlemeye yarıyor, ne de depremedeler bu olanaklardan faydalanabiliyorlardı.

Deprem öncesinde mesela; zayıf zeminlere bina dikme izni verenler, bu binaları yapanlar, bunları denetleyenler, bu binaları satanlar neredeydi? **Belediyesinden Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, müteahhitinden hükümete kadar, bu binaların yapılmasına izin veren, göz yuman, denetlemeyen tüm kesimler, depremde ölenlerin doğrudan sorumlusu değil miydi?** Daha 1999 depreminde toplanan paraların nereye harcandığı ortaya çıkarılamadı. Keza “imar barışı” adı verilen politika ile devletin kasasına para aktarma olanağı yaratılırken, “barışılan” binaların çürüklüğü, güvencesizliği örtbas edilmiş olmadı mı?

Peki ya depremden sonra... **Kandilli Rasathanesi depremi 6.9 olarak açıklarken, AFAD 6.6 olarak açıklıyor**, yandaş medya da bu şekilde haber yapmayı sürdürüyordu. Uluslararası kurumlar depremin şiddetinin 7 olduğunu bildirmesine rağmen, resmi olarak 6.6 söylemi devam etti. Sonradan anlaşıldı ki, (Ebcad hesabına göre her harfe verilen sayısal değerlerle) Allah kelimesi 66 ediyor. Halk arasında “iş 66’ya bağladılar” sözü de “Allah’a havale ettiler” anlamına geliyor. Ama daha önemlisi;

depremin 7 büyüklüğünde olduğu kabul edildiğinde, “afet” kapsamına alınması gerekiyor. Buna uygun da bir yardım gerekiyor. Küçük göstererek bu yükten kurtulmuş oldular. Sadece İzmir’de en az 1 milyarlık hasar varken, hükümetin gönderdiği para 8 milyondur!

Diğer yandan depremin üçüncü gününde, daha hala kurulması “planlanan” çadırlardan söz ediliyordu. Üstelik de 1999’da olduğu gibi, ya da beklenen İstanbul depreminde olduğu gibi onbinlerce bina değil; ardi önu 21 bina yıkılmıştı. Bu binalardan çıkan depremedeler ve ağır hasarlı binalarda kalamayacak durumda olanlar, bir yandan can korkusu, bir yandan can kaybının acısını yaşarken, bir yandan da kalacak yer, yiyecek, yemek gibi sorunlarını çözmeye, ayakta kalmaya çalışıyordu. Devlet ise halen kaç bin çadır kuracaklarına dair planlarını anlatıyordu kameralar önünde. Bu tabloya bakınca, daha büyük ve daha yıkıcı bir deprem konusunda büyük bir umutsuzluk-karamsarlık kaplıyor kitlelerin içini.

2020 yılı içinde dünyada 7 büyüklüğünde onlarca deprem gerçekleşmişti; hepsinin toplamındaki ölü sayısı onlu rakamları geçmezken, Türkiye’de yüzlerce kişi hayatını kaybetti. Örneğin Japonya’da 7 büyüklüğündeki depremde hiç ölüm yaşanmıyor. En fazla ölümün yaşandığı Meksika’da bile bu rakam 16. Bizde ise 115 kişi hayatını kaybetti. Depreme dayanıksız binalar arasında kamu binaları da var. Örneğin İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin binası, İzmir Adliyesi, bazı hastaneler ağır hasarlı durumda. Yani kamuya ait binalarda bile çimento-dan-demirden çalındığı, yeterli denetimlerin yapılmadığı, birilerinin cebinin doldurulduğu ortaya çıkıyor.

Göz göre göre yaşıyor ölümler. Deprem kuşakları biliniyor. Fay hatları biliniyor. Güvensiz-sağlıksız binalar biliniyor. Buna rağmen bir çözüm bulunmuyor. **Bu binalarda oturmaya mahkum edilen, bu binalardan başkasına mali gücü yetmeyen insanlar, göz göre göre ölüme terkediliyor. Üstelik bir de bu binalarda oturdukları için suçlanıyorlar.** Devletin yaptığı tek şey; deprem sonrası yıkılan binaların üzerinde poz vermek, ölenlerin yakınlarına başsağlığı dilemek, hastanelere kalanları ziyaret etmek ve kurtarma ekipleriyle övünmektir. Öyle ki, **kurtarma ekipleri arasında bile ayırım yapılmakta, enkazın ortasında kavgalar yaşanmaktadır.**

İzmir depremi bir kez daha göstermiştir ki, devletin depremle ilgili hiçbir önlemi yoktur. Ne öncesi ne sonrasında halka sunduğu bir şey olmamıştır. Yapılanlar; halkın dayanışma duygusuyla gerçekleşenlerdir. Ve yine net biçimde anlaşılmıştır ki, **ÖLDÜREN DEPREM DEĞİL, KAPİTALİZMİN KAR HIRSIDIR!**

Burjuvaziye bitmeyen teşvik-destek İŞÇİYE ESNEK ÇALIŞMA-ESNEK ÜCRET

Yine torba yasası, yine işçi ve emekçilere saldırı, burjuvaziye teşvik krediler...

“İşsizlik sigortası kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılması” adı altında meclise sunulan yasa tasarısı da, burjuvazinin istediği esnek ve kayıtdışı çalıştırmayı yasal hale getiriyor. Düzenlemede en çarpıcı olan ise; 25 yaş altı ve 50 yaş üstü işçilere “belirli süreli iş sözleşmesi” getirilmesi. Bu düzenleme, daha önceki torba yasada getirilmek istenmiş, gelen tepkiler üzerine geri çekilmişti. Şimdi yeniden gündeme alındı.

Düzenleme yasallaşırsa, **25 yaş altı ve 50 yaş üstü işçiler artık kadrolu olamayacak, uzun süreli çalışamayacaklar. Yani “kullan at” dönemi başlayacak.** Sırf belli yaş grubunda oldukları için milyonlarca işçi, sendika, TİS, kıdem gibi temel haklardan yoksun, güvencesiz bir şekilde çalıştırılacak. Bu, yeni bir taşeron işçiliğine kapı açacak aynı zamanda. Patronlar sigorta prim maliyetinden, kıdem ve ihbar tazminatından kurtulacaklar. Kadrolu işçi çalıştırmak yerine kısa süreli sözleşmelerle karlarına kar katacaklar.

Düzenleme, kayıt dışı çalıştırmaya af ve ödül getiriyor! 8. maddesinde “SGK’ya bildirilmeksizin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla istihdam edilmeye devam edilmekte olanları işsizlik sigortası fonundan destek verilecek” deniyor mesela. Yani **kaçak işçi çalıştıran patron, kayıt dışı çalıştırdığını kabul ederse, vergi kaçırmaması af edileceği gibi, üstüne üstlük işsizlik sigortasından da destek verilecektir!** Kayıt dışı işçi çalıştırdığını kabul eden patronlara, prim ödeme gün sayıları 44,15 TL çarpılarak hesaplanacak ve bu teşvik her ay SGK tarafından karşılanacakmış!

En geri ülkelerde bile kayıt dışı çalıştırma vergi dolandırıcılığı olarak görülür. Ve çeşitli idari, para cezalarına çarptırılır. Ama Türkiye’de son düzenlemeyle bırakalım ceza verilmesini, vergi kaçırmak teşvik ediliyor! Böyle bir durumda patronlar neden kayıtlı işçi çalıştırsın ki?!

Burjuvaziye teşvik üzerine teşvik

Burjuvaziye teşviklerin ardı arkası kesilmiyor. Yapılan teşviklerin adı da “istihdamı arttırmak” oluyor. Oysa bırakalım istihdamın artmasını, işsizlik giderek çoğalıyor. Aslında çoğalıyor demek bile hafif kalıyor, çığ gibi katlanarak devasa boyutlara ulaşıyor.

Patronlara yıllardır hem bütçeden, hem işsizlik sigortasından kaynak aktarılıyor. 2017-2020 arasında bütçeden sigorta prim desteği olarak 114,2 milyar TL kaynak aktarılmış. Yine aynı yıllar arasında işsizlik sigortası fonundan 43 milyar TL doğrudan destek ve teşvik verilmiş. Yani **4 yıl içerisinde sermayeye 134 milyar TL kaynak aktarılmış.** (Rakamlar DİSK kaynaklarından alınmıştır.)

Düzenleme yasallaşırsa milyonlarca işçi, sendika, TİS, kıdem gibi temel haklardan yoksun, güvencesiz bir şekilde çalıştırılacak. Patronlar sigorta prim maliyetinden, kıdem ve ihbar tazminatından kurtulacaklar. Kadrolu işçi çalıştırmak yerine kısa süreli sözleşmelerle karlarına kar katacaklar.

Getirmek istenen yeni düzenleme de, benzer şekilde patronları koruma ve kollama tedbirlerini içeriyor. Örneğin kurumlar vergisinin 5 puan indirilmesi, işsizlik sigortası fonundan patronlara sağlanan desteğin artırılması gibi... Bu teşvik ve desteklerin geri dönüşü de yok! Yani hepsi hibe ediliyor.

Hibe ve teşviklere rağmen 2017 yılında 28,2 milyon 189 bin olan istihdam, 2 milyon 56 bin kişi azalarak 26 milyon 133 bine geriledi. (Bkz. Aziz Çelik “İstihdamda yaman çelişki: Teşvik artıyor istihdam azalıyor”)

Kısacası sermaye sahiplerine yapılan her teşvik ve destek, işsizlik fonu birikiminin yok olmasına, hazinenin boşalmasına yol açıyor. Bu da işçi emekçilere yeni vergi yükünün binmesi, temel tüketim ve hizmet mallarına yeni zam furçası anlamına geliyor.

Kıdem tazminatı tırpanlanıyor

Patronların uzun yıllardır en önemli hedefi, kıdem tazminatını gasp etmektir. İşbaşına getirdikleri hükümetler aracılığıyla bunu çok kez denediler, fakat yükselen tepkiler üzerine geri adım atmak zorunda kaldılar. Gelinek noktada, “madem ki tümünden gaspedemiyoruz, orasından burasından kırarak parça parça alalım” yöntemini devreye sokmuş bulunuyorlar. **Kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izin uygulaması ve “belirli süreli iş sözleşmesi” düzenlemesi, kıdem tazminatını parça parça tırpanlamanın adıdır.**

Kısa çalışma ödeneği, patronu ücret ve sigorta prim yükünden büyük oranda kurtardı. Çünkü buna tabi tutulan işçiler, günlük kazancının yüzde 60’ını ücret olarak alabiliyorlar. Bu da devlet tarafından ödeniyor. İşçinin ücretinin eksik kısmının tamamlanması, patronun insafına bırakılmış. Diğer yandan **bazı işletme ve fabrikalarda “kısa çalışma” gösterilmesine rağmen, tam kapasiteyle, tam zamanlı mesaiye devam ediliyor. Yani “tam çalışma-yarım ödenek” yapılıyor.** Üstelik kısa çalışma sürecinde

işçinin sigortası eksik ödenerek, bu durum emekli prim gün sayısına yansıyor. Böylece işçinin kıdem ve emeklilik hakkı da zorlaşıyor.

Kısacası patronlar, ücret ve sigorta prim derdinden kurtulurken; işçiler, ücret kaybı yaşıyor, kıdem ve emeklilikleri adım adım gaspediliyor.

Ücretsiz izin uygulamaları da benzer sonuçlara yol açıyor. Ücretsiz izine tabi tutulan işçi, çok düşük bir ücrete mecbur bırakılıyor. Bu süre boyunca sigorta primleri ödenmiyor. Bu durumda işçi, hem ücretinden hem kıdem biriktirme hakkından mahrum ediliyor.

Son darbe: Kısa süreli iş sözleşmesi

Pandemi sürecini kullanarak attıkları bu adımlara, şimdi bir yenisi daha eklendi. “Kısa süreli iş sözleşmesi” kıdem tazminatına vurulan büyük bir darbedir. **50 yaş üstü işçilerin**

kısa süreli iş sözleşmesine tabi tutulmaları, kıdem biriktirme hakkının hayal olması demektir. Üstelik bu yaş grubundaki işçilerin iş bulması çok zordur. İş bulsa da kısa süreli girdi-çıkıtlarla kıdem biriktirmesi imkansızdır. Bu şekilde milyonlarca EYT’liye yenileri eklenmiş olacaktır. **25 yaş altı işçilerin ise, kıdem ve emeklilik hakkı baştan yok edilecektir.** Ömrü kısa süreli sözleşmelerle geçen 25 yaş altı işçiler, kıdem primi biriktiremez. Her kısa süreli sözleşme, sigorta primlerinin kısalığını beraberinde getirir. Sözleşmesi biten aylarca işsiz bekler. Böylesi çalışma koşullarında kıdem biriktirmesine, emeklilik için gerekli gün prim sayısını doldurmasına ömrü yetmez. Ve gelecek kuşaklar kıdem ve emeklilikten mahrum kalır.

Sonuç olarak burjuvazi, tümünden gaspedemediği kıdem tazminatını, zamana yayarak ve parça parça kopararak ortadan kaldırmanın adımlarını atmaktadır. Buna karşın işçi konfederasyonları TÜRK-İŞ ve DİSK, basın açıklamalarıyla, pasif eylemlerle tepki gösteriyor. Oysa **saldırının büyüklüğüne denk düşecek şekilde eylemlere ihtiyaç vardır. Öncesinde her iki konfederasyon da “kıdem, kırmızı çizgimiz” demişler ve bunun, “genel grev nedeni” olacağını söylemişlerdi. Ancak bu yönde bir hazırlık bile sözkonusu değildir.**

Kısa çalışma ödeneği, kısa süreli iş sözleşmesi, ücretsiz izin dayatmalarına karşı, “insanca yaşanacak ücret-güvenceli iş” talebiyle şalterleri indirme, sokaklara çıkma zamanıdır. İşçiler, ücretsiz izin uygulamalarına karşı bazı fabrikalarda eylemler yaptılar, yapıyorlar. Bunları çoğaltmak gerekir.

Tabandan böyle bir hareketlilik yaratılamazsa, sendikaların geçiştireceği belli olmuştur. Kıdem gibi işçi sınıfının yüz yıllık kazanımının parça parça gaspedilmesine göz yumulamaz! Sendikalar verdikleri sözün arkasında durmalı, işçiler sendikalarını bu yönde zorlamalıdır!

Madenci yürüyüşüne saldırı

Tazminatlarını alamadıkları için Ankara'ya yürüyüş başlatma kararı alan maden işçileri, Manisa'da polisin, Karaman'da ise jandarmanın engellemesine-saldırısına maruz kaldılar. İzmir depremiyle eylemlerine ara verip, depremzedelerin yardımına koştular. Kurtarma ekibi oluşturup çöken binalardan insanları kurtardılar.

İzmir'deki kurtarma çalışmaları sona erince, direnişlerine kaldıkları yerden devam etmek istediler. Fakat bir kez daha polisin engellemesiyle karşılaştılar. Bu kez valiliğin kararıyla eylemlerine saldırılmıştı. Bu durum karşısında **direnisteki bir madencinin "patronların milletvekillerini görmüştük ama, patronun valisini ilk kez görüyoruz" sözü çarpıcıydı.** Keza yollarını kesen komutanlara dönerek konuşan **sendika temsilcisinin, "gücünüz patronlara değil, bize mi yetiyor? Ama bizi durduramayacaksınız" demesi,** direnişin kararlılığını ortaya koyuyordu.

Manisa'nın Soma ilçesinde maden işçileri 8 yıldır tazminatlarını alamıyorlar. Karaman'ın Ermenek ilçesindeki maden işçileri ise 13 aydır tazminatları ve ödenmeyen ücretleri için direniyorlar. Bugüne kadar çeşitli biçimlerde direnen madenciler, 12 Ekim günü Ankara'ya yürüme kararı aldılar.

Soma madencileri, ilk olarak Maden Şehitliği'ne yürümek istediler. Yolu kesen polis, "pandemi"yi bahane ederek yürüyüşü engelledi. Elbette eylem yasağının pandemiyle bir ilgisi yoktu. 15 bin madencinin madenlerde, hem de hiçbir önlem alınmadan çalışmaya devam ettiği, madenlerin tek bir gün bile kapatılmadığı koşullarda, birkaç yüz madencinin yürüyüş yapmasının engellenmesi, "sağlık" ile değil, devletin baskıcı-yasakçı politikalarıyla ilgilidir.

Ermenek'teki saldırı ise çok daha boyutlu oldu. Sabah saatlerinde aileleriyle birlikte maden ocağı önünde toplanan madencilerin yürüyüşü, jandarma tarafından engellendi. İşçiler yürümekte kararlı davranınca, jandarma plastik mermi ve biber gazı ile saldırdı. Saldırı sonucu 3 işçi yaralandı. Saldırının bahanesi yine pandemiydi.

Maden işçilerinden biri, biber gazı sıkan jandarmaya "Biz aklıktan ölüyoruz, pandemiden ölmek bizi korkutur mu" diyordu büyük bir isyanla. Ermenek'te, maden ocaklarının kurulduğu günden bugüne, yani yüz yıla yakın zamandır, tek bir madenci bile tazminatını alarak işten ayrılamamış. Dahası ücretler gaspedilmiş, haklar çiğnenmiş. Bu ıssız taşra kentinde, patronlar karşısında işçiler bugüne kadar "sahipsiz" kalmışlar. Patronun pervasız sömürsünün karşısında, bilinç ve örgütlülüğün yoksun bir biçimde çaresizlik yaşamışlar. Devlet de her zaman patronun yanında, bu sömürü düzeninin bekçiliğini yapmış. Tıpkı bugün, direnen madencilerin karşısına biber gazı ve plastik mermi ile çıktıkları gibi...

İşçilerin direnişi devam ediyor. Bu defa "kader"lerine razı olmayacaklarını, haklarını elde etmeden durmayacaklarını söylüyorlar. Devleti de, patronları da ürküten bu kararlılıktır. Bu nedenle, işçileri yatıştırmak için bir kaç kez Ankara'da görüşme yapma kararı aldılar. Fakat bu görüşmeler sonuçsuz kaldı. Bağımsız Maden-İş sendikası, verilen sözler tutulana kadar eylemlerine devam edeceklerini duyurdu.

Madenciye destek eylemi Kadıköy'de yapıldı

Ankara'ya yürümek isterken asker ve polis saldırısıyla engellenen Ermenek ve Somalı maden işçilerine destek vermek için 22 Ekim'de İstanbul Kadıköy'de eylem yapıldı.

DİSK Limter-İş, DİSK Enerji-Sen ve İnşaat-İş tarafından yapılan eyleme Tüm Çalışanlar için Sağlık Platformu da destek verdi.

Systemair işçileri işlerine geri dönmek istiyor

Sendikalaştıkları için ücretsiz izine çıkarılan Systemair HSK işçileri, 27 Ekim günü İstanbul Gayrettepe de bulunan şirketin genel merkezi önünde basın açıklaması yaptı. Eyleme PDD, Tüm Çalışanlar için Sağlık Platformu ve devrimci demokrat kurumlar katıldı.

İşçiler adına Birleşik

Metal-İş Genel Başkanı Adnan Serdaroğlu basın açıklamasını okudu.

Gebze Dilovası'nda bulunan İsveç sermayeli Systemair HSK Havalandırma ve Endüstri Sanayi fabrikasında çalışan işçiler, ağır çalışma koşulları ve düşük ücretler konusundaki tepkileri üzerinden, Birleşik Metal-İş sendikasında örgütlendiler. Sendika, fabrikada çoğunluğu sağladı ve Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın yaptığı yetki tespitiyle bu çoğunluk resmileşti. Ancak patron, sendika ile masaya oturmak istemediği için, 46 işçiyi ücretsiz izne çıkardı. Bunun üzerine işçiler, 19 Ekim günü fabrika önünde direnişe geçtiler. Ücretsiz izine çıkarılan arkadaşlarını pencereden el sallayarak selamlayan iki işçi de tazminatsız işten atıldı.

Aslında hem işçilerin sendikaya üye olma hakkı, hem de ücretsiz iznin işçinin onayına bağlı olması, bugüne kadar büyük direnişler sonucunda elde edilmiş ve yasalara geçirilmiş bir haktır. Ancak koronavirüs salgınına bahane eden devlet, işçilerin ücretsiz izne karar verme hakkını gaspetti; ve patronun keyfiyetine tabi hale getirdi. Systemair fabrikasında da sendikalaşma hakkını gaspetmenin aracı olarak ücretsiz izin saldırısı gündeme getirildi. Bu koşullarda işçiler, işten atılan ve ücretsiz izine çıkarılan arkadaşları sendikalı olarak işe geri dönene kadar direnişlerini sürdüreceklerini duyurdular.

Saldırı paketi protesto edildi

TBMM Plan Bütçe Komisyonunda kabul edilen torba yasada yer alan güvencesiz çalışma ve kıdem tazminatının gasbını içeren düzenleme, DİSK ve Türk-İş tarafından çeşitli eylemlerle protesto edildi.

DİSK, açıkladığı eylem programında, 30 Ekim günü örgütlü olunan tüm işyerlerinde, pandemiye uygun koşullarda basın açıklaması yapılacağını; 2-3 Kasım'da bölgelerde geniş-kitleli basın açıklamaları olacağını duyurdu.

Ardından 4 Kasım günü, DİSK yöneticileri Meclis önünde basın açıklaması düzenlemek istedi. Genel Başkan Arzu Çerkezoğlu'nun da içinde bulunduğu DİSK heyeti, meclisin Dikmen Kapısı önünde, polisin engellemesi ile karşı karşıya kaldı. DİSK yöneticileri araçtan iner inmez polis ablukasına alındı, polis kalkanlarıyla basının görüntü alması engellendi. Meclis önünde bekleyen CHP, TİP ve HDP milletvekilleri, sendika yöneticilerinin gözaltına alınmasını engellemeye çalıştı. Birleşik Metal-İş Sendikası Örgütlenme Daire Başkanı Hami Baltacı ters kelepçelenerek gözaltına alındı ve serbest bırakıldı. DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu da gözaltına alınmaya çalışıldı. Burada yaşanan arbedenin ardından, DİSK temsilcileri milletvekilleri ile birlikte TMMB içinde basın açıklaması düzenlediler.

Diğer taraftan kıdem tazminatının gaspına karşı 27 Ekim günü Türk-İş ülke çapında protesto eylemi düzenledi. Eylemlerde ortak metin okundu. Bir saldırı paketi niteliğinde olan düzenlemeye karşı Türk-İş'in bu eylemleri son derece yetersiz olmakla birlikte, uzun süreden beri hareketsiz olan Türk-İş'in bile yurt genelinde eylemler örgütlemesi, işçilerin artan tepkisinin boyutlarını ortaya koyuyordu. İstanbul Taksim de yapılan basın açıklamasına, Tüm Çalışanlar için Sağlık Platformu da katıldı.

Pandemide eğitim çöktü

Eylül ayından itibaren, pandemiye dair hiçbir önlem almadan, okullar kademeli bir şekilde açıldı. Ancak eğitim iyice çökmüş durumda. Özellikle devlet okullarının durumu içler acısı... Ne sınıfların mevcutları değişti, ne de yeni derslikler açıldı. Oysa ataması yapılmayan onbinlerce öğretmen bekliyordu. Hem sınıf mevcutları azalacak, hem de bu öğretmenler mesleklerini icra edecekti. Diğer

yandan salgın nedeniyle kullanılmayan kongre merkezleri, devlet tesisleri, oteller, atıl durumdaki AVM'ler vb pek çok yer okullara tahsis edilebilir ve yeni derslikler açılabilirdi. Fakat bunların hiçbirini yapılmadı.

Dahası, hijyen maddelerini bile ailelere aldırıldılar. Neredeyse öğretmenlerin maaşlarını da ailelerden isteyeceklerdi! Öyle ya, Milli Eğitim Bakanı, öğretmen maaşlarının en büyük yük olduğunu söylemedi mi?! Diyanete ve savunmaya milyonlar harcanıyor, ama eğitime gelince para bulunmuyor, öğretmenler yük oluyor! Çocuklar hala kalabalık sınıflarda ve sağlıksız koşullarda okumak zorunda kalıyorlar. Birçok okulda ateşleri bile ölçülüyor. Her okula mescit yapılıyor ama revir bulunmuyor. Okulların açılmasından sonra birçok öğretmen koronaya yakalandı. Tıpkı sağlık çalışanları gibi öğretmenler de ölüme terk edildi. Eğitim-Sen 1100 okulda korona vakalarının görüldüğünü açıkladı.

Eğitim zaten her geçen yıl daha geriye gidiyordu. Pandemi koşulları varolan sorunları iyice depreştirdi. Özel okullarla devlet okulları arasındaki fark, zengin-yoksul uçurumu daha fazla açıldı. MEB'in verilerine göre 6 milyon öğrenci EBA'yı kullanmadı. İnterneti, hatta televizyonu olmayan yoksul aile çocukları tamamen eğitimin dışına itildi. 2011 yılında her çocuğa tablet verileceği söylenerek başlatılan ve 30 milyar dolar harcandığı söylenen "Fatih Projesi" dahil, onlarca projenin aslında yandaşları zenginleştirme dışında bir amacı olmadığı görüldü. Uzaktan eğitim alabilmek

için damlara çıkan, dağlara tırmanan öğretmen-veli-öğrenci öldü bu ülkede.

MEB eliyle özel okullara öncelik tanınmaya devam ediliyor. Devlet okulları kapalı tutulurken, özel okullar açılmıştı. Uzmanlar, eğitime ara veren çocukların, kesintisiz okuyan çocuklarla aynı seviyeye asla gelemeyeceğini belirtiyorlar. Devlet okullarında okuyan işçi-emekçi çocukları tam bir cehalete ve işsizliğe mahkum ediliyor. Yüzbinlerce çocuğun ilk ve ortaöğrenimi yarıda bıraktığı, iki milyonu aşkın öğrencinin ise açık ortaokul ve liselere geçtiği saptanmış durumda.

Hiç bir eğitim biçimi yüz-yüze eğitimin yerini tutamaz. Özellikle ilköğretim ça-ğında bu koşul, olmazsa olmazdır. Çocuğun öğretmenle ve arkadaşlarıyla yüzyüze ilişkisi, sadece öğrenim yönüyle değil, sosyal ve psikolojik olarak da gelişimini sağ-lar. Bu yaşlarda eve kapanan çocuklar hem bedenlen, hem beyin açısından büyük sorunlar yaşarlar. Depresyon, suçluluk duygusu, öfke gibi ruh sağlığında bozulmalar görülür. Pandemi döneminde bunların hepsi yaşandı. Yanı sıra ev ortamında çocuğa yönelik şiddet ve istismarın arttığı saptandı.

Bütün bunlardan dolayı doğru talep; devletin tedbirleri alarak okulları mutlaka açık tutmasıdır. Erdoğan yönetiminin hem yoksulları cehalet içinde bırakma yönün-deki bilinçli tutumu, "dindar ve kindar" nesiller yetiştirme çabası; hem de devletin kaynaklarını diyanete, silahlanmaya ve yandaş firmalara akıtma politikası, eğitimin tümünden çökmesini getirdi. Okulları tarikatlara teslim ettiler, tüm paraları da onlara akıttılar. Keza okullar kapalıyken bile, kuran kursları hep açık tutuldu.

Öğrenciler kadar öğretmenler ve veliler de büyük zorluklar yaşıyorlar. Öğret-menler ek ücretlerini alamamaktan yakınıyor, yeni öğretmenlerin hepsi "sözleşmeli" statüsünde düşük ücretle, güvencesiz çalışıyor. Aileler ise, hem uzaktan eğitimin hem de sağlıksız bir şekilde açılan okulların maddi-manevi sorunlarını çekiyorlar. Özellikle kadınlar üzerindeki yük daha da artmış durumda.

AKP'nin en büyük zararı verdiği eğitimde, bu çöküşten çıkabilmenin yolu, eğiti-min tüm bileşenlerinin toplu olarak seslerini yükseltmesidir. Parasız, bilimsel, sağlıklı eğitim için daha örgütlü ve birleşik mücadelenin verilmesidir.

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), 12 Eylül'ün sonraki yönetimlere adeta bahşettiği bir kurum oldu. Sözde 12 Eylül'e karşı olduğunu söyleyen tüm hükümetler, YÖK'ü korudu, geliştirdi. Oysa YÖK, 12 Eylül'ün kurumları arasında en fazla yıprananıydı. Çünkü üniversite öğrencileri başta olmak üzere üniversite bileşenleri tarafından sürekli lanetlenmişti. YÖK'ün kuruluş tarihi olan 6 Kasım, '80'lerin ortalarından itibaren protesto günü oldu. Üniversite gençliğinin en kitlesel ve militan eylemleri 6 Kasımlarda yaşandı.

6 Kasım 1982'de kurulan YÖK, faşist dar-benin halk üzerindeki uygulamalarını okullara taşımakla görevliydi. Bir yandan devrimci kaba-rışın üzerinden bir tırpan gibi geçmek, diğer yandan yüksek öğrenim kurumlarını tamamen sermayenin hizmetine açmak misyonuyla kuruldu.

YÖK'e verilen yetkilerin sınırı da oldukça genişti. Üniversite ve yüksek okulların kurulup geliştirilmesi için planlar yapmak; üniversitelerin kaynaklarını belirlemek ve kontrol altında tutmak; üniversitelerin profesör, doçent ve yardımcı doçent kadrolarını, öğrenci kapasitesini belirlemek; rektörleri belirlemek ve Cumhurbaşkanı'na sunmak; gerekli gördüğü öğretim elemanlarını üniversiteden atmak, özel üniversiteleri denetim altında tutmak; üniversite içi birimleri açmak, birleştirmek, dağıtmak; ders yönetmeliklerini oluşturmak vs...

Arkasına bu yetkileri ve faşist cuntanın yarattığı ortamı alan YÖK, işe üni-versite kadrolarını belirleyerek başladı. 1402 sayılı sıkıyönetim yasasıyla "cadı avı"na girişti. Birçok öğretim görevlisi istifa ettirildi, birçoğu atıldı, kürsüleri el-lerinden alındı... Üniversitelerden atılanların sayısı 5 bine yükseldiğinde, geride sadece faşist cuntayı alkışlayan bir kadro kalmıştı. Aynı tarihlerde, devrimci yük-selişin temel dinamiklerinden biri olan üniversitelerden binlerce öğrenci, faşist disiplin yönetmelikleri ile okullarından atıldı, uzaklaştırıldı. Devrimci demokrat öğrencilerin katledildiği, faşist çetelerin rahatça kol gezdiği, soruşturmanın

12 Eylül'ün mirası: YÖK

öğrencilerin üzerinde "Demokle-sin kılıcı" gibi salladığı, jandar-manın, polisin, "özel güvenlik birimi"nin boş bırakmadığı kara-kollara dönüştü üniversiteler...

Buna paralel biçimde üniversiteleri bir ticaret-haneğe dönüştürdüler. İTÜ, ODTÜ, Anadolu gibi üniversitelerin kapılarını kapitalist yatırımcılara açan ilk proje, '80'lerin başında yürürlüğe sokul-du. '90'lı yıllar ise, öğrenci harçlarının artmasına; paralı ikinci öğretim bölümlerinin açılmasına; dö-ner sermaye adı altında üniversitelerin "ticarete atılması"na tanıklık etti. Devletin üniversitelere ayırdığı ödeneğin oranı giderek düşerken, sayı-ları artan özel üniversiteler devlet desteği aldı. YÖK'ün ilk başkanı İhsan Doğramacı, ilk özel

üniversite olan Bilkent'in de kurucusuydu.

YÖK'ün kuruluşuyla başlayan özel üniversiteler, bugün devlet üniversiteleri-ni geçmiş durumda. Paralı eğitim, her aşamada fazlasıyla yerleşti. Ve eğitimin düzeyi düştükçe düştü. AKP'li yıllar bu durumun ayyuka çıktığı yıllar oldu.

AKP döneminde YÖK'te yapılan her değişiklik, daha fazla gericileşmesine, anti-demokratik uygulamalara yol açtı. Tıpkı kurulduğu yıllardaki 1402'likler gibi, bu dönemde de Kürt halkı üzerindeki vahşete karşı "Bu suçta ortak olmayacağız" bildirisine imza attıkları gerekçeyle birçok akademisyen işten atıldı. 15 Temmuz sonrası sözde FETÖ'cülerini temizlemek adına çıkarılan KHK'larla yine devrimci-de-mokrat hocalar biçildi. Üniversiteler tarikatların cirrit attığı gerici-faşist bir kadro-laşmaya tabi tutuldu. Önceden verilen sınav soruları ile kazanan gerici-faşist öğ-renciler ve akademisyenlerle dolduruldu. Bugün artık rektörler Erdoğan tarafından atanıyor, Hukuk Fakültesi'nden mezun olmayan Hukuk Dekanları görülüyor.

12 Eylül'den bu yana üniversitelerin üzerine çöken YÖK, başta öğrenci gençlik ve üniversite bileşenleri olmak üzere yükselen toplumsal mücadeleyle yıkılacaktır. Ve her 6 Kasım'da, üniversitelerdeki faşist uygulamaların simgesi olarak lanetlen-meğe devam edilecektir.

Erdoğan'ın "fikri iktidarı"

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan, 19 Ekim günü yaptığı bir konuşmada, "fikri iktidarı tesis edemedik" dedi. Ve ekledi; "eğitim ve öğretimde, kültürde arzu ettiğimiz ilerlemeyi sağlayamadığımızı düşünüyorum. Medyamız, bizim sesimizi ve nefesimizi yansıtmıyor."

Toplumu gericileştirme çabası

Onun bu sözleri, bir yanıyla "yakınma", diğer yandan "hedef" ifadesiydi. **Yakınmaydı; çünkü, bu kadar uğraşmasına rağmen, gerçekten de ülkedeki "doku değişimini" istediği düzeyde gerçekleştirememişti.**

Mesela medyanın önemli bir kesimi artık salt AKP yanlısı yayın yapıyor olmasına rağmen, **muhalif kanallar halen varlığını sürdürüyorlar; üstelik de yandaş kanallardan daha yüksek izlenme oranlarına sahipler.** Birbirinin kopyası yandaş gazeteler, neredeyse hiç satılmıyor. Yani medyadaki muhalif sesler, halen hem de etkili biçimde yayınlarını sürdürüyor.

Mesela, ülkenin dört bir yanını imam-hatip okullarıyla doldurmuştu; ancak aileler bu okullara çocuklarını göndermemek için ne gerekiyorsa yapıyor. Böylece imam-hatip okulları da boş kalıyor. Aslında imam-hatiplerin kendisi de AKP'nin planlarının tam tersine bir tablo oluşturdu; **imam-hatiplerde okuyan çocuklarda "deist" ya da "ateist" olma oranları, hiç beklemedikleri düzeylere fırladı.** Ve ailelerin önemli bir kısmı, "keşke imam-hatipe göndermeseydim" demeye başladılar.

AKP tarikatları besledi, şişirdi; kitleleri tarikatlarla kuşatarak kontrol altına almak istedi. Ancak tarikatların her biri çocuk tecavüzleri, tacizlerle anılır oldular.

Daha pek çok yönüyle, AKP'nin dinci-şeriatçı politikaları kitlelerde istediği düzeyde yankı bulmadı, kitleleri kontrol altına almayı başaramadı. Bu nedenle Erdoğan'ın konuşması bu gerçeğin itirafı, aynı zamanda bir "yakınma" ifadesiydi.

Diğer yandan, **bu sözler bir "hedef" in de gösteriyordu. 18 yıllık AKP hükümetleri döneminde, eğitim çok özel olarak ele alındı.** Her yıl yapılan değişikliklerle eğitimin biçimi de içeriği de değiştirildi. İçerik olarak daha dinci-gerici bir tarz oluşturuldu. **Müfredat, derslerin içeriği adım adım "şeriat kurallarına" uydurulmaya çalışıldı.** "Aile" kavramı kadın sömürsü-erkek egemenliği bakışına uygun biçimde anlatıldı ders kitaplarında; evrim teorisi yok sayıldı, hatta kimi durumlarda açıkça yasaklandı; uzaktan eğitimde kılıçla kafa kesme sahneleri "ders" diye gösterildi küçük çocukları; ders

aralarında ilahiler okutuldu...

Biçim olarak da, en başta **8 yıllık zorunlu eğitimi ortadan kaldıran 4+4+4 sistemi getirildi; böylece kız çocuklarının 4 yılın ardından okuldan alınması olanağı yaratıldı.** Keza bu sistemle çocukların okula "ara verip" Kuran kurslarına gönderilmesi meşrulaştırıldı.

Yanı sıra, eğitimin tüm kademelerinde tarikat mensuplarının, imam-hatip öğrencilerinin, yandaşların sınav kazanmasının koşulları oluşturuldu; kimi zaman kopya vererek, kimi zaman sistem değişikliği ile...

Ve bütün bunlara rağmen gençleri, özellikle de AKP'nin hükümetleri döneminde doğmuş-büyümüş, yani bu hayatta bildiği tek siyasal ortam AKP'nin yönettiği koşullar olan gençleri kazanmayı başaramadı.

Bugün gençler içerisinde AKP karşıtlığı, 18 yılın en yüksek düzeyine ulaşmış durumda. Bir seçim olsa, gençlerden kayda değer bir oy alamayacaklarını biliyorlar.

Tam da bu nedenle, Erdoğan konuşmasıyla, bundan sonra eğitim alanına çok daha sert biçimde saldıracaklarının haberini veriyor. Eğitimde dinci-gerici içeriği güçlendirmek, "şeriat aklıyla" eğitim alanını paramparça etmek için çok daha fazla uğraşacaklarının ilanıdır bu konuşma. Aynı şekilde bir türlü susturmayı başaramadıkları muhalif ve devrimci basın üzerindeki baskıların, toplatma-kapatma cezalarının artacağına göstergesi.

Çünkü **hedefleri, hiçbir**

şeye itiraz etmeyen, aç kaldığı zaman "acıyı bal eyleyen", işten atıldığında direnmeden evine giden, "din-iman" söylemleriyle beyni uyuşturulmuş bir kitle yaratmaktır. Ancak bu, asla gerçekleştiremeyecek bir hedeftir.

Baskı direnişi büyütür

Erdoğan yönetiminin kitleleri kontrol altına alamadığının en somut göstergesi, kitleler üzerinde baskı ve terörün artırılmasıdır. Çünkü kitleleri manipüle etmeyi başaramıyor, kendi sömürü politikalarına yedekleyemiyorlar.

Özellikle böyle bir dönemde, bunu başarmaları mümkün de değil. Bir taraftan derinleşmiş ekonomik kriz, yaygınlaşan açlık tehlikesi var iken, diğer taraftan koronavirüsle birlikte sağlık krizi de ürkütücü boyutlara ulaştı.

Bu koşullarda kitleleri kontrol altına almaları, sesini kesmeleri, itirazları-ışyanları bastırmaları mümkün olmayacaktır.

Bir maden işçisinin "patronlara gücü yetmeyen devlet, gücünüz bize mi yetiyor" diye haykırması, bir madenci eşinin "askıda ekmek ne demek, paramızı verin biz kendi ekmeğimizi alırız" isyanı, bunun en somut göstergesidir. Devletin artan baskı ve saldırıları, kitlelerin isyanını daha da büyütecektir.

Kadıköy'de "Korkmuyoruz" eylemi

Tüm Çalışanlar için Sağlık Platformu 25 Ekim'de Kadıköy'de Eminönü İskelesi'nde basın açıklaması yaptı. Saat 16.00'da iskele önünde "Gücümüz Birliğimizden gelir-Korkmuyoruz-İşçilerin birliği sermayeyi yenecek" pankartının açılmasıyla eylem başladı. Ardından Grup Yorum'un madenci türküsü çalındı. Eylemde direnişte olan işçilerin konuşmalarının ardından Platform adına basın açıklaması okundu. Açıklamada pandemiyle birlikte yaşanan hak gasplarına değinildi; dünyada ve Türkiye'de devam eden işçi ve emekçilerin direnişlerinin izlenmesi gereken yolu gösterdiği vurgulandı. "Direne direne kazanacağız", "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek", "Yaşasın sınıf dayanışması", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz", "Kahrolsun ücretli kölelik düzeni", "Hak verilmez alınır zafer sokakta kazanılır" sloganları atıldı. Basın açıklamasının ardından türkü ve sloganlarla eylem bitirildi. Eylem sırasında etrafta biriken insanların eyleme ilgisi yoğun oldu. Eylemde kurumlar kendi flama ve dövizleriyle yer aldılar.

KKTC Cumhurbaşkanlığı seçimi, 2. turda tamamlandı. 11 Ekim günü yapılan ilk turda yüzde 50'yi aşan olmadı. İkinci tur 18 Ekim günü, mevcut Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı ile AKP ve Erdoğan yanlısı Başbakan Ersin Tatar arasında gerçekleşti. Katılımın yüzde 61'de kaldığı seçimleri, Ersin Tatar yüzde 51,74 oyla kazanarak Cumhurbaşkanlığına aldı.

AKP'nin seçimlere müdahalesi

Seçimlere müdahale anlamında, özellikle **son 5 günde, AKP'nin çok kritik iki hamlesi oldu. Birincisi, Türkiye'den adaya giden su nakil hattının, tamirden sonra yeniden açılmasına ilişkin tören yapıldı.** Aynı zamanda Kıbrıs-Geçitköy Barajı hizmete açıldı. Su nakil hatları, AKP'nin "göbek bağı" benzetmesiyle ve KKTC'yi Türkiye'nin uzantısı olarak ele almanın bir sembolü olarak, 2015 yılında yapılmıştı. Ve "asrın projesi" olarak lanse edilen bu hatlar, sadece beş yıl içinde bozulmuştu. Üstelik tamirati 2 ayda bitmesi gerekirken, salt seçim öncesi-ne denk getirmek için 9 ay boyunca tamir edilmemiş; böylece hem adadaki su sıkıntısı büyüyüp katlanılmaz hale gelmiş, hem de tam seçim öncesi, 6 Ekim günü açılış yapılarak Ersin Tatar'ın kampanya propaganda-sına dönüştürülmüştü.

İkinci hamle iki gün sonra geldi. **8 Ekim günü, kapalı Maraş kentinin sahilinin bir kısmı ve Demokrazi Caddesi halka açıldı.** Maraş 1974'te TSK tarafından ele geçirildikten sonra askeri bölge ilan edilerek kapatılmıştı. Maraş aslında Kıbrıs Türkleriyle alakası olmayan, Rumların yaşadığı bir kentti. Başlangıçta işgale dönük bir plan da yoktu. Ancak TSK'nın ilerleyişi ile paniğe kapılan Rumlar güneye kaçınca, Türkiye ileride pazarlık konusu yapmak üzere Maraş'ı da işgal etmişti. Sonrasında BM Güvenlik Konseyi Maraş'a "kendi sakinleri" dışında insan yerleştirilmesini "kabul edilemez" ilan ederek bölgenin BM yönetimine bırakılmasını istemişti. Bu nedenle 46 yıldır kapalı olan Maraş'ı, Türkiye'nin kendi kararıyla açması ihtimali yok aslında. Diğer taraftan, son birkaç yıldır izin alarak sahil kesimine girmek mümkün olabiliyordu. Şimdi de "açıldı" denilen şey, bunun resmileştirilmesi aslında; kamuya açık alan olarak değil, sadece kimlik gösterip kayıt yaptırarak içeri girmek mümkün olacak.

Su nakil hattının "yeniden" açılması boş bir gösteri; ancak Maraş'ın açılması KKTC'nin iç siyaseti kadar BM ve Güney Kıbrıs Rum tarafının üyesi olduğu AB'yi de doğrudan ilgilendiren bir unsur. Çünkü Maraş, "barış görüşmeleri"nin en önemli pazarlık maddelerinden birisi. Eski Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş döneminde, Maraş'ın kısmen Rumlara bırakılması, KKTC'ye uygulanan ambargoların kaldırılması şartına bağlanmıştı. Yani bu kadar önemli bir konu. 2004'te gündeme gelen Annan Planı da (Türk tarafı yüzde 65 ile kabul, Rum tarafı yüzde 76 ile reddetmişti) Maraş'ı Rum tarafının kontrolüne bırakıyordu. Keza Maraş'ta bulunan Rum mülkleri, bir çok uluslararası görüşmenin-mahkemenin ve kurumun gündeminde. Maraş hakkında yapılan açıklama, bu nedenle AB ve BM nezdinden büyük tepkiye neden oldu.

Diğer taraftan, **bu kararın KKTC'nin resmi kurumlarını hiçe sayarak, hatta tamamen habersiz biçimde, sadece Erdoğan ve Tatar ile alınmış**

Kıbrıs seçimlerinde AKP vesayeti

olması, iç siyasette de bir deprem etkisi yarattı.

Hükümet ortağı olan Halkın Partisi (HP) koalisyondan çekilme kararını duyurdu. HP'li Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı görevini üstlenen Kudret Özersay, Tatar'ın haber vermeden Ankara'ya gittiğini de özellikle belirtti.

AKP'nin "Kıbrıs Kayyumu"

1974 Harekatı'ndan bu yana KKTC'nin iç ve dış siyasetini belirleyen Türkiye olmuştur. Mesela seçimler, Kıbrıs'ta yaşayan halkın serbest tercihleri değil, Türkiye'deki egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda gerçekleşir. Ancak bu denge, 2010 seçimlerinden itibaren kırılmaya başladı. **2010 ve 2015 seçimlerini, AKP ile arası iyi olmayan, hatta açıkça AKP karşıtı bir söylem ve tutum içinde olan Mustafa Akıncı kazandı.** Bugünkü seçim öncesinde de, toplumun tüm muhalif kesimleri ilk kez blok hareket etmeye başladı.

Bu nedenle bu seçimler öncesinde AKP işi sıkı tuttu. Mustafa Akıncı'nın yeniden kazanacağı neredeyse kesin gibiyken, Erdoğan'ın müdahaleleri, seçimlerin seyrini değiştirdi. Seçim döneminde, Ersin Tatar AKP'nin gönderdiği özel uçakla, iki kere Türkiye'ye gelip gitti. Tatar "garanti altına alınınca", AKP'nin hamleleri de peşpeşe geldi. Bunların en görünür olanları su nakil hattı ve Maraş'ın halka açılacağına duyurulması oldu. Ancak müdahaleler, bu propagandif açıklamaların çok ötesindeydi. Seçim öncesinden başlayan, ilk tur seçimin ardından ayyuka çıkan bir biçimde **bir taraftan sınırsızca para dağıtıldı, diğer taraftan muhalifler üzerinde terör estirildi. Gözle görülür biçimde seçmenlere rüşvetler dağıtıldı, 3 bin lira karşılığında oylar satın alındı.** Mustafa Akıncı'nın seçimlere katılmaması yönünde baskı uygulandı. Muhalif adaylara baskı, tehdit, şantaj, karalama kampanyası pervasızca yürütüldü. Seçim günü oyların fotoğrafları çekildi, partili gençler sandık başında ellerindeki listelerle seçmenler üzerinde baskı kurdu. Mustafa Akıncı'nın deyimiyle, "Türkiye Büyükelçiliği seçim karargahı oldu." Kıbrıslı gazeteciler "bu güne kadar görülmemiş bir asayiş sıkıntısı yaşandı" diye anlattılar durumu. Sonuçta, AKP'nin "Kıbrıs Kayyumu" Ersin Tatar, seçimleri kıl payı kazanmayı başardı.

Kıbrıs halkının iradesi sağlanmalı

Seçimlerde öne çıkan en önemli unsur, katılımın ilk turda yüzde 58, ikinci turda yüzde 61 gibi düşük

bir oranda kalması oldu. Bu rakam, **KKTC tarihinin en düşük katılımıydı ve kitlelerin seçimlere güveninin olmadığını gösteriyordu.**

Aslında AKP'nin Ersin Tatar'a verdiği açık destek de, onun kazanmasını garanti altına alamamıştı. Bu nedenle seçimler ikinci tura kaldı ve "burun farkıyla" kazandı. Görünen o ki, seçimlerdeki en önemli vaat, "Türkiye ile olan ilişkilerin nasıl yürütüleceği" olmuştur.

Kıbrıs halkının en büyük problemi, Rum kesimiyle kurulan ilişki-yaşanan sorunlar gibi gösteriliyor. Ve "federasyon-bağımsız devlet" tartışmasına sıkıştırılıyor. Oysa **Türkiye ve Yunanistan'ın birlikte körükledikleri milliyetçilik, iki halkın arasında sorunları ve saldırıları büyütmeden önce, ada halkı asırlar boyunca birlikte yaşamayı başarmıştı.** Ancak emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin adaya hakim olma çabası, Kıbrıs halkının iç ilişkilerini de etkiledi.

Kıbrıs adası, Doğu Akdeniz'de son derece stratejik öneme sahip bir noktada konumlanmış durumda. Ortadoğu'nun Akdeniz'e açılan kapısı, yani Ortadoğu petrolünün Avrupa'ya gidiş yolu, Kıbrıs'ın üzerinden geçiyor. Keza Çin'in Kuşak ve Yol Projesi'nin önemli duraklarından biri. Çin'den Suriye'ye uzanıp Akdeniz'e açılan yolun göbeğinde duruyor. Son dönemde Doğu Akdeniz'deki hidrokarbon arama faaliyetleri üzerinden gelişen hegemonya savaşının merkez noktası da Kıbrıs adası. Ayrıca Süveyş Kanalı açıldığı andan itibaren, Kızıldeniz üzerinden Hint Okyanusu'na uzanan trafiğin merkezinde bu ada.

Ve Kıbrıs'a hakim olan, tüm bu kesişen ekonomik-siyasi ve askeri fay hatlarının üzerinde hakimiyet kurma olanağı kazanıyor. Bu nedenle Kıbrıs'ı ele geçirme kavgası, bu kadar şiddetli yürütülüyor. Adanın üzerinde bulunan İngiliz, ABD ve Fransız askeri üsleri ise, bu kavgada önemli bir yer tutuyor.

1878'de mülkiyeti Osmanlı Devleti'nde kalmak üzere adayı kiralayan, 1914'te ise tamamen ele geçiren İngiltere'nin, 1954'teki Sömürge Bakanı şunları söylemişti: "Kıbrıs stratejik öneme sahiptir. Bu nedenle kendi kaderini tayin etmesi, hiçbir zaman söz konusu olmayacak ülkeler arasındadır."

Kıbrıs tarihi, sömürgecilğe karşı direnişin de tarihidir aynı zamanda. Bir dönem Osmanlı İmparatorluğu'na, sonrasında İngiliz sömürgeciliğine karşı... 1974'ten sonra ise, Kuzey Kıbrıs Türkleri için yeni bir dönem başladı. **TC'nin Kıbrıs Türklerini küçük gören, aşağılayan, ekonomik yaptırımlarla "hizaya sokmaya" çalışan tutumu, yerli halkta her zaman büyük bir tepki oluşturdu.** Keza, Türkiye'den göç ettirilen şoven-milliyetçi kesimlerle demografisinin değiştirilmesi, (öyle ki, Kıbrıs'ın yerli Türklerinin toplam KKTC nüfusuna oranı yüzde 44'e kadar düştü) üretimden kopartılarak asalaştırılması, asimilasyon politikaları, hatta son dönemde Sünni İslamlaştırma çabaları, Kıbrıs Türkleri için büyük bir işkenceye dönüşmüş durumda. Bu nedenle **Türkiye'nin "vesayeti"nden kurtulmak için, Rum kesimi ile yapılacak bir anlaşmaya razı oluyorlar;** ya da topraklarını terkederek İngiltere'ye yerleşmeye çalışıyorlar.

Türkiye dahil olmak üzere tüm "garantör ülkeler" ve emperyalistler, Kıbrıs'ın üzerinden ellerini çekmeli ve adadaki halkların kendi iradelerine olanak tanınmalıdır.

ABD Başkanlık seçimleri 3 Kasım günü yapıldı. Ancak sonucun belli olması için bir hafta beklemek gerekti. Bu bir hafta, standart bir “Üçüncü Dünya” ülkesinde yaşandığı gibi geçti; koltukta oturanın kalkmamak için direndiği, “*oylar sayılsın-sayımı durdurulsun*” açıklamalarının peşpeşe geldiği, mah-keme başvurularının yapıldığı, seçimin চালındığı-hile yapıldığı iddialarının havalarda uçtuğu, “*Trump seçim sonuçlarını tanımazsa askeri darbe yapılır mı*” sorusunun ciddi ciddi tartışıldığı bir hafta...

Ve bu sancılı seçim süreci, “Amerikan rüyası”nın çöküşünü, “burjuva demokrasisi” denen şeyin nasıl bir aldatmaca olduğunu ve kapitalist sistemin defolu yanlarını çıplak biçimde gözler önüne serdi. Sadece “ABD imparatorluğu”nun değil, kapitalizmin çatırıtlarını duyduk oylamanın sürdürüldüğü günler boyunca... Bütün bu tabloda, seçimleri kimin kazandığından daha önemli olan şey, ortaya çıkan bu manzara oldu.

Seçimleri kimin kazanacağını nasıl anlarız? Kapitalist sistemde seçimler, kitlelerin gözünü boyamaya dönük bir aldatmacadan ibarettir. Çünkü iç ve dış siyasete, ekonomik-askeri konulara ilişkin bütün kararlar burjuvazi tarafından alınır; bu kararlar parlamentoda onaylanır; başkan-cumhurbaşkanı-hükümet tarafından hayata geçirilir. **Seçimlerde oy kullanan kitleler, kendi seçtikleri “temsilcileri” tarafından yönetildiklerini düşünürler. Gerçekte ise bu “seçilmişler”, burjuvazi tarafından “atanmışlar”dır;** ve kitlelerin “vekili” değil, burjuvazinin “uşağı”dır. ABD’de ya da herhangi bir sömürge ülkede; burjuva demokrasisinde ya da faşist diktatörlükte bu yönüyle niteliksel bir fark yoktur.

Seçim ve yönetme süreçleri, kitle hareketinin yokluğu ya da etkisizliği koşullarında, burjuvazinin pervasız sömürsünün aracıdır. **Güçlü bir kitle hareketi ya da devrimci yükseliş sözkonusu olduğunda, seçme-yönetme süreci yine burjuvazinin kontrolündedir; ancak bu defa burjuvazi, kitlelerin eylemli taleplerini dikkate almak, geri adımlar atmak zorunda kalır.**

Kitle hareketinin düzeyi ne olursa olsun, seçim sonuçları için “*halk hangi mesaji verdi*” tartışmaları yapılır; sanki çıkan sonuç, her koşulda kitlelerin talebi doğrultusunda gerçekleşmiş gibi...

ABD seçimlerinde de bu durum, çok açık bir biçimde kendisini gösterdi. 3 Kasım 2020 seçimleri, burjuvazinin klikler arası çatışmalarının seyrine bağlı olarak gelişti; sonucu ise, kitlelerin eylemsel gücü belirledi.

Seçim öncesi süreçteki veriler, burjuvazinin bu defa blok olarak hareket edemediğini, yeni dönem politikaları konusunda klikler arasındaki çatışmanın sert olduğunu gösteriyordu. Bir uzlaşma sağlanmış olsaydı, tek bir aday öne çıkacak, tüm ok-lar onu gösterecek ve seçimler de sorunsuz biçimde tamamlanarak aynı gün sonuçlar açıklanabilecekti. Öyle olmadığı bir çok biçimde kendini gösterdi.

Mesela seçim öncesi anketler, Demokrat Partili Joe Biden’in açık ara önde olduğunu gösteriyordu. Anket sonuçları, Biden ile Trump arasında en az 10 puan fark öngörüyordu. (Anketler “kitlelerin yönelimi”ni ortaya koyuyormuş gibi gösterilir. Oysa burjuvazinin kitleleri yönlendirmek istediği hedefi ifade eder.) Ancak **Biden, doğru düzgün seçim kampanyası yürütmüyordu: Eylül ayının üçte birinde, hiç**

Pandemiden seçimlere...

“ABD RÜYASI”NIN ÇÖKÜŞÜ

seçim çalışması yapmamıştı; yine Eylül ayında, kritik eyaletlerden Michigan’a Biden’in kampanyasını izlemeye giden muhabirler, ne asılan ilanlar, ne saha büroları ne de çalışan gönüllüler bulabildi; hatta seçim kampanyasında öne çıkan bir “vaat”, bir “slogan” bile oluşmadı. (2016 yılında Hillary Clinton da seçim kampanyasını göstermelik biçimde yürütmüş ve Trump kazanmıştı.) Buna karşılık Trump, aylar öncesinden “*seçimlerde hile yapacaklar ve ben bu hileyi tanımayacağım*” açıklamalarını yaptı. Seçimleri kazanmak için her şeyi yapacağını açıkça söyledi; hatta seçimlerden hemen önce posta idaresinin başındaki yetkiliyi değiştirdi, çünkü posta yoluyla kullanılacak oylara müdahale etmeyi planlıyordu. Üstelik oğlu da seçimlere ilişkin “topyekun savaş” ilan etti. Ve Trump, tüm bu saldırgan tavırları kendi kişisel bekası ya da “şarlatan” kişiliği nedeniyle değil, arkasındaki egemen sınıfların desteği nedeniyle gösteriyordu.

Keza **seçim öncesinde Trump kendi kitesini giderek artan biçimde sokaklara dökerken (hatta Teksas’ta Trump taraftarları tanklarla göster yaptılar), Biden sanal “toplantılar” düzenledi ve taraftarlarını hiç sokağa çağırmadı; sokağa kendiliğinden dökülen kitleler, “Biden taraftarı” değil, “Trump karşıtı” kimliklerini açıkça belirtiyorlardı.**

Bu tablo seçim sonuçlarını belirledi. ABD’nin yeni dönem politikalarına ilişkin olarak egemen sınıflar bir uzlaşma-hemfikirlik içinde değildiler; bir kesimi Biden’i desteklerken, bir kesimi Trump’tan yanaydılar. Ancak sonucu Trump karşıtı kitlenin giderek büyüyen ve sertleşen eylemleri belirledi. **Kitledeki Trump nefreti ve öfkesi öylesine yoğundu ki, burjuvazi bu öfkeyi daha da büyütecek bir karar almaya cesaret edemedi.** Zaman kazanmak için seçim sonrası süreci olabildiğince uzatmaya ve Trump’un kazanma ihtimalini kitlelere benimsetmeye çalıştı. Öyle ki seçimden sonraki bir hafta boyunca Biden’in doğru düzgün sesi çıkmadı. Ancak Trump karşıtı eylemlerdeki şiddet unsuru da giderek büyüyünce, başka çareleri kalmadığı için Biden’in kazanması konusunda uzlaşmak zorunda kaldı ABD egemen sınıfları.

ABD’nin yeni dönemi nasıl olacak? 2001 yılı, ABD tarihinde çok önemli bir dönüm noktasıdır. 1898 yılında ABD’nin Filipinler’de İspanya’yı yendiği ilk emperyalist savaşıdan 2001 yılına kadar olan süreçte, ABD’nin dünya hegemonyası her geçen gün büyüdü, güçlendi. **2001’de 11 Eylül saldırıları, bu yükselişteki ilk kırılma noktası, aynı zamanda 3. Emperyalist Paylaşım Savaşı’nın da başlangıcı oldu.** Ve 2000 yılından itibaren ABD’nin tüm strateji belgeleri, yeni emperyalist savaşta ABD’nin hegemonyasını güçlendirme konusuna odaklandı; başkanlar da bu politikaya uygun olarak seçildi. Bu sürecin ilk başkanı olan Bush, doğrudan

“savaş” konseptiyle başa gelmişti ve ABD saldırganlığının ifadesiydi. Bush başarısız oldu; Afganistan ve Irak işgallerinin mimarı olan Bush döneminde, ABD’nin siyasi-ekonomik gücü daha da azaldı, askeri başarısızlıkları göze görünür hale geldi.

Saldırganlıkla ilerleyemediklerini, hatta güç ve hegemonya kaybının arttığını gören ABD egemenleri, bu defa Obama ile “yumuşak güç” dönemini başlattılar. “Barış” adına hiçbir şey yapmadan “Nobel Barış Ödülü”nü verdikleri Obama, içeride yükselmekte olan kitle hareketini “ilk siyah başkan” olarak yatıştırma görevini de üstlenmişti. Ancak Obama, ABD imparatorluğunu güçlendirme görevinde başarısız oldu. “Yumuşak güç kullanma” adına, Suudi Kralı’ndan Japon İmparatoru’na kadar pek çok ülke yöneticisi önünde “boyun eğin” fotoğraflarıyla geçti ABD tarihine. “Yumuşak güç”, sömürülenlerin sömürülmede “gönüllü” kılınması anlamına geliyordu ki, ekonomik-siyasi üstünlüğünü kaybetmekte olan ABD’nin bunu başarması ihtimali yoktu.

Bu koşullarda yeniden “saldırgan” politikalara dönüş yapıldı. Trump’ın yönetme tarzı, keyfi, içeriksiz, kaba, şarlatanca vb. olduğu için fazlaca eleştirildi. Oysa **gerçekte başkan yardımcısı Mike Pence’in elindeydi ipler; hani şu Erdoğan’ı hizaya çeken, eşit koltuklarda oturarak Erdoğan’ı küçük düşüğünü belirten Mike Pence!** Trump’un bütün “ayarsız”lığına karşın, ABD’nin saldırgan savaş politikaları Pence ile hayat buluyordu.

2020 seçimlerinde ise, ABD egemenleri uzlaşmakta zorlandılar. Bazı klikler Trump ile başlanan yolda devam etmekten yanaydı; diğerleri ise, başarısızlıkları, hataları, yolunda gitmeyen her sorunu Trump’a fatura edip, yeni bir yüz ve bir değişim rüzgarıyla başlamak istiyordu.

Biden’in kazanmış olması, Trump karşıtı kitlelerde büyük bir rahatlama ve beklenti yarattı. Burjuvazinin istediği de buydu; halkın seçimlere doğru düzgün katılım göstermediği ABD’de son 120 yılın en yüksek katılımlı gerçekleşmişti ve Trump’ın gitmiş olması bir “zafer” olarak görüldü.

Ancak yönetim değişikliği, kitlelerin beklediği kadar büyük bir değişiklik oluşturmayacak. İçeride ve dışarıda, ekonomide ve siyasette, ABD emperyalizminin öylesine büyük kayıpları, sorunları, çıkmazları var

ki, kapitalizmin işleyiş kuralları içinde gidişatı tersine çevirmesi mümkün değil.

İçeriden başlayalım. **Koronavirüs salgını, ABD emperyalizminin en “çaresiz” kaldığı konulardan birisi.** Özelleştirmelerle çökmüş bir sağlık sistemi ve 27,5 milyon

insanın sağlık sigortasından yararlanamadığı koşullarda, günlük 90 bin vaka, 1600 ölüm olan günlerde yapıldı bu seçimler. Salgın kontrolsüz ve dizginsiz biçimde artarak insanları öldürmeye devam ediyor.

“Siyah hayatlar değerlidir” eylemleri, salgını bile unutturan bir nitelik kazandı. Son yıllarda çeşitli tarihlerde siyahların polis tarafından katledilmesine dönük protestolar yaşanmıştı. Ancak ilk defa bu kadar büyük, kitlesel, yaygın ve bu kadar şiddetli eylemler gerçekleştirildi. Keza eylemlere “beyaz”ların katılımı da ilk defa bu kadar yüksek oldu. Öyle ki, eylemler sürerken bazı kentlerde “özerklik” ilan edildi; Beyaz Saray’ı kitlesel işgal girişimleri yaşandı, New York başta olmak üzere bir çok kentte, kitlelere saldırması için “Ulusal Muhafızlar” göreve çağrıldı.

ABD’de 22 milyon insan yoksulluk sınırının altında yaşıyor, 8,3 milyon insan ise açlık sınırının da altında. Pandeminin ilk üç ayında, 35 milyon kişi işten atıldı. Bugün ABD’de her 4 kişiden biri işsiz. Aç insanlar, parasız yemek için kilometrelerce kuyruklar oluşturuyorlar. 300 bin kişinin koronadan, 130 bin kişinin ise aklıktan ölebileceği tahmin ediliyor. Ve 1929’daki “Büyük Buhran”dan bu yana, ABD ilk defa bu kadar ağır bir ekonomik kriz ile karşı karşıya...

Sağlık krizi, ekonomik kriz ve siyasal-ırkçı baskılar, kitleler için katlanılmaz düzeye ulaşmış durumda. Bunu seçim döneminde açıkça gördük. **Trump karşıtı kitleler, sadece rutin protestolar, yürüyüşler gerçekleştirmekle kalmadılar; silahlı gruplar gövde gösterisinde bulundu.** Özellikle seçim gününden itibaren, Trump’ın sonuçları etkilemeye dönük söylem ve girişimleri, sokakta silahlı ve çatışmalı kitle eylemleriyle karşılandı. Öyle ki, bazı eyaletlerde “Ulusal Muhafızlar”ın müdahalesi ve kitlelerin çatışması yaşandı. Biden’in kazandığı kesinleşinceye kadar, kitleler sokakları terketmediler.

Sokağın gücünü keşfetmiş kitlelerin kontrol altına alınması, ABD emperyalizminin en önemli öncelikleri arasında. Ancak en büyük zorluğu da burada yaşayacak.

Ülke dışına baktığımızda, buradaki sorunlar da fazlasıyla birikmiş durumda.

Dış politikada ABD’nin en önemli hedefi Çin’in önlenemez yükselişini durdurabilmektir. 2000 yılından bu yana dış politikanın merkezine bu oturuyor ve tüm ABD başkanları (Bush, Obama ve Trump) bu stratejiye göre hareket ediyor. Ancak Çin, 2000’lerin başındaki ABD karşısındaki ekonomik üstünlüğünü, giderek siyasi üstünlüğe de çevirdi; en zayıf noktası olan askeri alanda ise, son on yılda önemli ilerlemeler kaydetti. Durum böyle olunca, Çin gerek ekonomik üstünlüğü ile, gerek yarı sömürge-bağımlı ülkelere sağladığı düşük faizli-uzun vadeli kredilerle, gerekse dünyayı bir ağ gibi saran Kuşak ve Yol Projesi ile, ABD’nin hegemonya alanlarına giriyor ve buralarda kendi hakimiyetini kuruyor. ABD ise, Hindistan’dan Güney Çin Denizi’ne, Venezuela’dan İran’a kadar pek çok alanda, Çin’in etkisini kırmak için kuşatma politikası izlemeye çalışıyor.

Benzer bir durum, Rusya ile olan ilişkilerinde de geçerli. Ekonomik zayıflığını askeri gücü ve petrol-doğalgaz kaynakları ile kapatan Rusya, özellikle Ortadoğu savaşında ABD’nin yaşadığı başarısızlıkların en önemli aktörü. Bu nedenle ABD, bir taraftan Baltık ülkeleri üzerinden, bir taraftan Kafkas ülkeleri üzerinden, bir taraftan da Ukrayna, Belarus gibi ülkeler üzerinden Rusya’yı sıkıştırmak, oyalamak, NATO’nun gücüyle kuşatmak istiyor.

Ortadoğu ve Afganistan savaşları, ABD’nin en zayıf karnı. 2001 yılından bu yana oldukça yüksek düzeyde mali kaynak ve asker ayırdığı bu savaşlarda, istediği başarıları sağlayabilmiş değil. Özellikle Suriye savaşını kaybetmiş olması, Çin’den Akdeniz’e uzanan yolu kesmeyi başaramaması, ABD’nin en büyük sıkıntısı. Üç konuda kendisini güvenceye almak istiyor. İsrail’i Arap ülkeleriyle barıştırarak Ortadoğu politikasında daha etkin hale getirmek, Suriye’de Kürdistan inşasında yol almak, petrol kaynakları ve güzergahlarını korumak... Bu konularda belli adımlar da atıyor. Mesela İran’ı abluka altına almaya çalıştı, İsrail-Körfez ittifakının kurulmasında bir yol aldı. Ancak Çin ve Rusya’nın bölge ülkelerine doğrudan müdahale ediyor olması, attığı adımların zor, sancılı ve ağır olmasına neden oluyor.

AKP yönetiminin en çok üzerinde durduğu konu, tabi ki yeni başkanın AKP ile ilişkileri nasıl kuracağı oldu. **ABD için elbette Türkiye, stratejik konumundan dolayı vazgeçilmez ülkeler arasında yer alıyor. Ancak Doğu Akdeniz petrol yatakları konusunda Güney Kıbrıs’la yapılan ittifak, İran ambargosu, Türkiye ve Suriye’de Kürt hareketi ile olan ilişkiler gibi konular, ABD ile Türkiye arasındaki “mayınlı” alanlar.** Keza AKP hükümetinin niyetleri bir yana, Türkiye’nin stratejik önemi ve farklı

emperyalistlerle işbirliği kuran yapısı, ABD ile ilişkileri çalkantılı ve gel-git’li hale getiriyor. ABD’de Biden ya da Trump’ın başkan olması bu gerçeği değiştirmiyor. Ancak **ABD’nin AKP hükümeti üzerinde Demoklesin Kılıcı gibi çevirdiği gantaj konuları sözkonusu.** Halkbank davası, Rıza Zarrap ve İran ambargosunun delinmesi, Trump ile yapılan pazarlıklar sonucunda ertelenmişti mesela. Biden bu konuları daha net biçimde masaya yatırarak AKP’yi sıkıştırmak ve önemli tavizler almak isteyecektir.

Sonuç olarak ABD’de her zamankinden çok farklı bir seçim süreci yaşandı. Bağımlı ülkelere layık gördükleri neredeyse tüm yöntemler, bir bumerang gibi kendilerine döndü. Öyle ki, **bir zamanlar Türkiye için kullanılan “küçük Amerika” yakıştırması, şimdi ABD için “büyük Türkiye” benzetmesine dönüştü.** Emperyalist kapitalizmin simgesi ABD’nin bu durumu, genel olarak sistemdeki çürümenin ve çöküşün açık göstergelerinden biri oldu. Sosyalizmin etkisinin azaldığı bir dünyada, kapitalizmin vahşi bir sömürü ve anti-demokratik bir yönetim biçimi olduğu bir kez daha görüldü.

Kesin olan diğer bir nokta ise; **ABD seçimlerinde kazanan Biden değil, Trump karşıtlarıydı.** Biden’in ABD tarihindeki en fazla oyu alan başkan olması, onun niteliklerinden kaynaklanmadı. Sadece Trump’a karşı olan büyük bir kitlenin olmasından kaynaklandı. Yaygın deyimle bunlar, “emanet oylar”dı ve “ehven-i şer” olarak görülmüştü.

Seçimlerde belirleyici olan, ABD içinde kitlelerin biriken öfkesi ve bunun artık eylemli biçimlerle sokağa dökülmüş olmasıdır. **Silahlanan ve çatışan karşıt güçlerle ABD, bir iç savaşın eşiğine gelmişti. Trump’ın kazanması halinde savaşın alevlenmesi kaçınılmazdı.** Biden’la bu tehlikeyi en azından ötelmiş oldular. Diğer yandan Trump döneminde ABD sadece siyasi-ekonomik olarak değil, prestij olarak da çok şey kaybetti. Dünya halkları nezdinde hiçbir itibarı kalmadı. **ABD’nin başta içteki ayaklanmayı, yanısıra dıştaki bu prestij kaybını gidermesi gerekiyordu.**

Peki Biden ile bunları başarması mümkün mü? Biden, içeride-dışarıda son derece önemli sorunlarla karşı karşıyadır. Hem seçim öncesinde gösterdiği silik profil, hem de 2. Dönem başkanlığa yeniden adaylığını koymayacağını şimdiden açıklaması, daha baştan zeminini kayganlaştıran bir durum yaratıyor. Yardımcısı Kamala Harris ise, adeta “alt-kimliklerin toplamı” bir görüntüye sahip. Jamaikalı bir baba ve Hindistanlı bir anneden doğan, üstelik “kadın” olan bir başkan yardımcısı! İrkçi saldırılara karşı kitlelerin böylesine harekete geçmiş olduğu bir dönemde, onları yatıştırmak için “çok yönlü” bir aday. Zaten bir-iki yıl içinde Biden’in istifa edip başkanlığı Harris’e bırakacağı söyleniyor. Bir anlamda Obama’nın kadın figürü olarak öne çıkıyor.

Fakat bütün bunlar, ABD’nin 2000’li yıllardan itibaren başlayan kan kaybını durdurmaya yetmeyecek. Çünkü yapısal sorunlar, kişilerin değişmesiyle ortadan kalkmaz. En fazla zaman kazandırır, biçimsel farklar yaratır.

Gelinen aşamada **ABD’nin çöküşünü, esasında hiç bir şey durduramaz. Pandemi dönemiyle açığa çıkan, son seçimlerde ise net bir biçimde görülen gerçek; “ABD rüyası”nın artık bittiğiidir.**

Kitapçılardan ve büromuzdan alabilirsiniz.

Tarımda tekelleşme ve TARIM KRİZİ

Yayınevimizden yeni çıkan kitabın "Önsöz" bölümünü yayınlıyoruz.

Tarım, insanlığın gelişiminde çok önemli bir yere sahiptir. Çünkü tarımla birlikte avcılık-toplayıcılık aşamasından yerleşik düzene geçiş başlamıştır. Yaklaşık **on bin yıl önce gerçekleşen "tarım devrimi" insanlık tarihinde bir dönüm noktasıdır.** Kentleşmenin ve uygarlaşmanın başlangıcıdır. İnsanlık önce doğada varolan besin kaynaklarını yönetmeye başlamış, ardından bitki ve hayvan yetiştiriciliğinde uzmanlaşarak doğaya karşı mücadelede önemli bir merhale katetmiştir. Elbette o dönemki tarım, doğayı tahrip etmeden, onunla uyum içinde yapılmaktadır.

Doğanın tahribatı, asıl olarak kapitalizmle başladı. Kapitalizmin temel yasası olan "azami kar", tarımsal alan için de geçerliydi. **Tarımda kapitalist ilişkiler, sanayiye göre daha geç oturmuş ve uzunca bir dönem feodal, yarı-feodal biçimlerle içiçe sürmüştü de, kapitalizmin baskın hale gelmesiyle "artı-ürün"e el koyma süreci de değişti.** Tarım proleterlerinin sömürsüne dayanan ve azami karı hedefleyen bir üretim ilişkisi giderek ağırlık kazandı. Daha fazla kar elde edebilmek için daha fazla ürün gerekliydi. Bunu sağlamak için de tarımda makinalaşma hızla arttı, kimyasal gübre ve ilaç kullanımı başladı. "Endüstriyel tarım" adı verilen bu dönemle birlikte doğanın dengesi de bozuldu, buna bağlı olarak bir dizi sorun başgösterdi.

Kapitalizmin emperyalizm aşaması ise, bu sorunları devasa boyutlara taşıdı. **Emperyalist sistem, en geri ülkelerde bile tarımın kapitalistleşmesini, tarım tekellerinin hegemonyasını getirdi. Buna da "Yeşil Devrim" adını verdiler.** Asıl olarak ikinci emperyalist savaş sonrası gelişen ve başını ABD'nin çektiği bu dönemde, Rockefeller, Ford gibi ABD tekelleri, tarıma da el attılar. "Tarımsal araştırmalar", "altyapı geliştirme programları"yla tarımsal ürünleri arttırıp karlarına kar kattılar.

Elbette bunun yıkıcı sonuçları oldu. Öncesinde oldukça verimli topraklara sahip Afrika kıtası, bu yıkımın en tipik ve çarpıcı örneğidir. İnsanlığın ilk doğduğu yer olan Afrika toprakları, emperyalist tarım tekellerinin istilasına uğradı. Plantasyonlarda Afrikalıların hem işgüçleri, hem toprakları sömürüldü. Emperyalist tekeller daha fazla ürün için toprağa aşırı su verdiler, kimyasal gübre attılar. Ve arkalarında çölleşmiş topraklar, aç ve susuz insanlar bıraktılar.

Bunun daha somut ve yakın örneğini, Korkut Boratav bir Afrika ülkesi olan Malawi üzerinden veriyor:

"2000 yılında yüksek (2.5 milyon ton) bir mısır üretimi sağlayan Malawi, stok oluşturmaya kalkışınca IMF'nin itirazı ile karşılaştı. 'Çok yüksek ve pahalı mısır stoku tutmak israftır, bunları sat; başın zora girerse dünya piyasalarından satın alırsın' önerisi ile baskı altında tutuldu. Malawi, IMF anlaşması gereği stoklarını sıfırladıktan sonra 2001'de kötü bir hasatla karşılaştı; üretim yüzde 36'ya düştü. 2000'de tonunun 45 dolara sattığı mısırları bir sonraki yıl 255 dolara ithal etmek zorunda kaldı. Dünya piyasalarından alım yapacak gücü olmadığı için, üretim açığının sadece yüzde 6'sını ithalatla karşılayabildi. Sonuç, yüzbinlerce insanın açlığa sürüklenmesi oldu." (Tarımsal Yapılar ve Kapitalizm, İmge Kitabevi 3. Basım, sf. 219)

Sadece Afrika ülkeleri değil, emperyalist tarım tekellerinin el attığı her yerde benzer sorunlar yaşanıyor. **Kendi toprağında işçileşme, kentlere yığılma, işsizlik ve açlık; tarımda kapitalizmin yarattığı ağır sonuçlar olarak bugün dünyanın dört bir yanında görülüyor.**

Köylülüğü parçalayan, topraklarını ellerinden alan, göçe zorlayan emperyalist tekeller, bir yandan büyük tarım alanlarını ellerinde toplarken, bir yandan da "topraksız tarım", "dikey tarım" gibi modellerle daha fazla ürün elde etmeye çalışıyorlar. Büyük alanların sulamaya açılması ve yanlış kullanımdan dolayı kimi bölgelerde tuzlanma yüzünden tarımsal üretim yapılamaz oldu. Keza "mucize tohumlar" adını verdikleri "terminatör tohumlar"la gerçekleştirilen tarımsal üretimle yüksek verimli mısır, buğday ve çeltik çeşitleri geliştirdiler, fakat bu yüzden topraktaki azot hızla tükendi.

Kapitalizmin açmazları tarımda kendini daha net

*Her özlemi yağmurla başlatan bu yerde
İnsanlar vardır yurtsuz
Açlık denizlerinden ağlarla çekilmiş
Dilsizliğin ve çaresizliğin yurtsuzları
Düşlerde köpüren umut ırmaklarında
Çağlamak adına kurumunun yurtsuzları
Dallardan kopup savrulmanın yurtsuzları...*
Adnan Yücel

biçimde gösteriyor. GDO'lar, yani biyoteknolojik ürünler-Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar, hem doğayı hem insanı mahvediyor.

Bütün bunlar, sözde artan dünya nüfusunun gıda ihtiyacını karşılamak içindi! Oysa kanser başta olmak üzere birçok hasta-

lığın yayılmasının kaynağı oldular. Obezite diye bir hastalık türedi. İnsanlar, 30-40 yıl öncesine göre yüzde 25 daha fazla kalori tüketiyordu. Fakat dünyadaki açlık bitmedi, aksine giderek artan oranda kitleler açlıkla karşı karşıya kaldı. Dünya ölçeğinde 1 milyarın üzerinde insan açlık çekiyor ve buna her yıl 100 milyon civarında insan ekleniyor.

Çünkü dünyanın tarım alanları 8-10 emperyalist tekelin egemenliği altında. Onların azami karı için, milyonlarca insan aç kalıyor, binbir çeşit hastalıkla boğuşuyor. Dahası doğa da can çekişiyor ve dünya giderek daha yaşanılmaz hale geliyor.

Kapitalist sistemin temelini oluşturan "azami kar" ve "aşırı üretim", krizlerin temel nedenidir. Krizleri doğuran kapitalizmin bu yapısal özellikleri, tarımsal alanda da geçerlidir. Nitekim tarımdaki aşırı üretim, tarım krizini yaratmıştır.

Bir yanda denize dökülen sebze-meyveler; diğer yanda gıda ürünlerinin aşırı pahalılaşması ve ulaşılmaz hale gelmesi... Küçük bir azınlık dışında geniş kitlelerin açlık sınırında yaşaması... Orta ve yoksul köylülüğün büyük oranda erimesi, toprağını kaybetmesi... Kırdan kente göçün sürekli artması... Kırdan ve kentte işsizliğin devasa boyutlara ulaşması...

Bunlar tarım krizinin görüngüleridir. Ve bugün tüm dünyayı kaplamış durumdadır. **FAO (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü), 2008 yılından itibaren bir "gıda krizi" yaşandığını söylemektedir.**

Tarım krizi, kapitalist krizin en derin halidir. Bolluk içinde kıtlığın çok net biçimde görünmesidir. Krizin finans ya da sanayi gibi bir alanla sınırlı kalmayıp genel krize dönüşmesidir. Hem bütün alanları kapsamaması, hem de tüm dünyaya yayılmasıdır. Zaten emperyalistler, krizin yükünü esas olarak bağımlı ülke halklarının sırtına yıkmaya çalışır. Ve

krizden en çok bu ülkeler etkilenir. Ayrıca tarım krizi, diğer krizlerden daha uzun süreli yaşanır.

Emperyalist-kapitalist sistem, böylesi derin ve çok yönlü bir krizin içindedir. Emperyalistler arası çelişkilerin keskinleşmesi ve bunun emperyalist bir savaşa tırmanmasının altında yatan da budur. Paylaşılmış toprakların yeniden paylaşılması kavgası, tarımsal alanları da kapsamakta, emperyalist tekeller tarımda üstünlüğü ele geçirmek için kıyasıya çatışmaktadır. Tarımda üstünlüğü sağlamak, insan-

lığın geleceğini elinde tutmaktır çünkü. ABD'nin eski Dışişleri Bakanı, aynı zamanda önemli bir akıldanesi olan Henry Kissinger'in sözleri, bu gerçeği net bir biçimde ortaya koyuyor: **"Petrolü kontrol ederseniz koca kıtaları kontrol edersiniz, gıdayı kontrol ederseniz halkı kontrol edersiniz."**

İşte emperyalist tekeller ve onların arkasındaki

devletler “gıdayı kontrol edebilmek” için vargüçle-riyle savaşıyorlar. 2030 yılında dünya nüfusunun 8.5 milyar olacağını, bunun için de tarımsal üretimin yaklaşık yüzde 50 daha fazla yapılması gerektiğini öngörüyorlar. Hem de bunu bugüne oranla daha az üreticiyle yapacaklar. Bu demektir ki, insan ve doğa kıyımı artarak devam edecek...

* * *

Emperyalist sistemin tarım politikaları ve yaşanan tarım krizi ülkemizi de doğrudan içine alıyor. ‘80’li yıllardan itibaren IMF-DB politikaları doğrultusunda atılan adımlar, tarımı adım adım yıkıma götürdü. 2000’li yıllar ise, yaygın özelleştirme ve tarım tekellerinin hegemonyasını kurmasıyla geçti. Koç, Sabancı, Doğuş, Ülker vb. işbirlikçi tekellerin yanı sıra Unilever, Monsanto, Cargill gibi emperyalist tekeller, hep birlikte tarımsal alana hücum ettiler.

Büyük patronların kulübü TUSİAD son 5 yıl içinde üç kez tarım raporu hazırlayarak bu konudaki iştahını ortaya koydu. Son olarak 5 Mart 2020 tarihinde gerçekleştirdikleri toplantıda isteklerini yinelediler. Raporun özeti; küçük tarım arazilerinin, havzaların birleştirilerek sermayeye sunulması, üreticilerin de sözleşmeli tarımla kendi topraklarında işçi olarak çalışmasıydı.

Zaten 20 yıldır -özellikle AKP hükümetleri döneminde- tütünden şekere, çaydan fındığa, devlete ait kurumlar emperyalist ve işbirlikçi tekellere peşkeş çekildi. 1984’te başlayan özelleştirme furyası, AKP öncesinde 8 milyar dolar iken; AKP döneminde 60 milyar dolar oldu. Bunların önemli bir kısmı tarım alanında yaşandı.

Yaygın deyimle Türkiye, “tarımda kendi kendine yeten yedi ülkeden biri”yken, saman ithal eden bir ülke durumuna geldi. Dünyanın yaklaşık 100 ülkesinden tarımsal ürün ithal ediyor. Sadece ürün değil; tohum, mazot, ilaç, gübre vb. neredeyse tüm girdiler dışarıdan alınıyor. Ve dövizdeki her artış, üreticinin belini daha fazla büküyor.

AKP’nin işbaşına geldiği 2002 yılında tarımsal ürünlerde ihracat fazlası verilirken, 2019 yılında yurtdışından 9.4 milyar dolar tarım ürünü ithal edilmiştir. Yine AKP döneminde 521 bin futbol sahası genişliğinde sit alanı satılmıştır. Bunun içinde orman yangınlarıyla kül olan alanlar da vardır.

Tarımda yıkımın bir diğer göstergesi ise, tarımla geçimini sağlayan nüfustaki azalmanın, kırdan kente göçün boyutudur. 2002 yılında tarımda 7.5 milyon kişi çalışırken, bu sayı 2019 yılında 5 milyon kişiye düştü. Oysa tarımda 10 milyon çalışana ihtiyaç duyuluyor. Buna karşın 17 yılda 2.5 milyon kişi daha tarım alanından kopmuş ve büyük oranda kentlere göçmüştür. Bunların çoğu gençler ve orta yaş üreticilerdir. Onun için tarımla uğraşanların yaş ortalaması 55’in üzerine çıkmıştır. Ve ağırlıklı olarak mevsimlik-göçmen işçiler, bu boşluğu doldurmaktadır.

Halen kırsal kesimde kalan üreticilerin durumu ise her geçen gün kötüleşmektedir. 2002 yılında bankalara borcu 2.4 milyar TL iken, 2019 yılında 108 milyar TL’ye çıkmıştır. Kişi başına banka borcu da bin liradan 52 bin liraya yükselmiştir. Buna karşın pırlantadan vergi almayan devlet, mazottan

vergi almaya devam ediyor. Dövizdeki artışla birlikte girdiler sürekli yükseliyor, düşük taban fiyatlarıyla iflasa sürüklenenler her yıl artıyor.

Bütün bunların sonucu olarak, 41 milyon 196 bin hektar olan tarım arazisi, 3 milyon 484 bin hektar azalarak 37 milyon 712 bin hektara düştü. Yani son yirmi yılda üreticiler, 3.5 milyon hektar işlenebilir tarım arazisini ekmekten vazgeçti! Üç Trakya bölgesi eden bu oran, birçok Avrupa ülkesinin yüzölçümünden daha büyük. Ama Türkiye, bu Avrupa ülkelerinden tarımsal ürün ithal ediyor!

* * *

Elbette tarımdaki yıkım AKP dönemiyle sınırlı tutulamaz. Fakat AKP’nin bu yıkımda önemli bir rol üstlendiği ortadadır. Başta ABD ve AB olmak üzere emperyalist tekellerle ve işbirlikçileriyle olan bağları, bunun en önemli nedenidir. Bu baği açıkça itiraf etmekten çekinmiyorlar da. Örneğin son Tarım Bakanı Bekir Pakdemirli TOBB’un bir toplantısında; “her türlü işlenmiş gıdanın yapılması, üretilmesi ve pazarlanması konusunda iş adamlarımızın dün olduğu gibi bugün de yarın da emrine amadeyiz” diyor. Keza pandemi döneminde “gıda kıtlığı yaşanır mı” sorusuna “ithal ederiz” yanıtı veriyor.

Emperyalist ve işbirlikçi tekellerin “emirlerine amade” bakanlarla, emperyalizme bağımlı hükümetlerle Türkiye tarımının geldiği nokta budur.

Oysa “Türkiye, bünyesindeki 167 familya, 1.320 cins ve 9 bin 996 tür ile bitki türleri çeşitliliği bakımından dünyanın en zengin ülkelerinden biridir.” Bu tanımlama FAO’nun 2019 yılında yayınladığı raporda yer almaktadır. Raporda, Türkiye’nin özellikleri şöyle ifade ediliyor: “Dünyadaki yedi biyo-coğrafi bölgeden üçü olan Akdeniz, Avrupa-Sibirya ve İran-Turan bölgelerinin elementleri Türkiye’de bulunmaktadır. Her biyo-coğrafya bölgesi kendine has eşsiz ekosistemler barındırmaktadır. Türkiye kıtalar arasında köprü olması nedeniyle iklimi ve coğrafi özellikleri kısa mesafelerde değişmektedir. Bunun sonucu olarak, Türkiye ev sahipliği yaptığı orman, dağ, bozkır, sulak alan, kıyı ve deniz ekosistemleri ve biyolojik çeşitlilik bakımından küçük bir kıta karakterindedir.” (FAO Raporu’ndan aktaran, Ali Ekber Yıldırım, 20 Şubat 2020, Dünya Gazetesi).

Ne yazık ki, böylesine verimli bir coğrafyada insanlar açlıktan intihar ediyor, 20 milyon kişi yeterli gıdaya ulaşamıyor. Oysa **birakalım Türkiye’nin bütününü, sadece Harran Ovası’ndaki toprakların iyi işlenmesiyle 150 milyon insanın besleneceği söyleniyor.** Çünkü Harran Ovası, yılda üç kez ürün veriyor. Türkiye nüfusunun yaklaşık iki katını besleyecek bir verimliliğe sahip. Buna karşın bugün Türkiye, gıdasının neredeyse tamamını ithal eden bir ülke durumunda. Öyle ki, 7 yıldır savaşın içinde talan edilen Suriye’den bile geçen yıl patates ithal ettiler.

* * *

Tarım, insanlık açısından sadece dün ve bugün için değil, yarın için de yaşamsal önemdedir. Asıl olarak insanların gıda ihtiyacını karşılamakla birlikte, sanayiye hammadde sağlamak ve ihracat geliriyle

ülkelerin bütçelerine katkıları vardır. Pandemi koşulları, tarımın önemini her açıdan çok net biçimde ortaya koymuştur.

2020 yılının başından itibaren tüm dünyaya yayılan koronavirüs salgınında, sadece sağlık sisteminin çöküşü değil, tarımın geldiği nokta da ortaya çıktı. Gıda tedarik zincirinde yaşanan sıkıntılar, açlık tehlikesini ciddi bir sorun olarak önümüze koydu.

Başta emperyalist ülkeler olmak üzere birçok ülke gümrük duvarlarını yükselttiler. Kimi tarım ürünlerine ihracat yasağı getirdiler. Ülkeler ve şehirler arası yolculukların kısıtlanmasıyla “gıda tedarik zinciri”nin ilk halkasını oluşturan mevsimlik-göçmen işçilerin taşınmasında sıkıntılar meydana geldi. Oysa hem hasat zamanı gelen ürünlerin toplanması, hem de yeni ürünler için toprağın ekilmesi gerekiyordu. Bu dönemde bir kez daha görüldü ki, zincirin ilk halkası kırıldığında, tüm dünya açlıkla karşı karşıya kalacaktı. Özeldir mevsimlik işçiler, genelde ise işçiler çalışmazsa, insanlar ekmek bile yiyemeyecekti.

Birçok emperyalist devlet, bir yandan farklı ülkelerden işçi getirmenin yollarını ararken, bir yandan da ülke içinde bu açığı kapatma telaşına düştü. Mevsimlik işçilerin çoğu belgesiz ve izinsiz çalışan göçmenlerdi. ABD, vize başvurusunda çeşitli bürokratik aşamaları kaldırarak işçi akışını sağlamaya çalıştı. Keza AB ülkeleri, mevsimlik işçilere ulaşım serbestliği tanınma kararı aldı.

Türkiye de benzer sorunları yaşadı. Örneğin Gürcistan’dan çay ve fındık toplamaya gelen işçiler, bu yıl gelemeler. Ağırlıklı olarak İstanbul’da yaşayan Karadenizlilerden 65 yaş sınırına takılanlar, özel izinlerle memleketlerine gidebildiler. Esasında işçiler, hemen tüm kısıtlamalardan “muaf” tutulan kesim oldu. Örneğin asıl olarak Kürt bölgesinden gelen mevsimlik işçileri doğru-düzgün bir tedbir almadan ilden ile dolaştırdılar. Ne ulaşım, ne barınma sorunları çözüldü. Sağlıksız koşullarda ve yine düşük ücretle çalıştırıldılar.

Pandemi döneminde görülen bir diğer şey ise, her ülkenin kendine yeterli bir tarıma ihtiyacı olduğuuydu. Gümrük duvarları çekilip ihracatlar yasaklanınca, “gıda yetişmezse ithal ederiz” sözünün ne kadar boş olduğu görüldü. Aynı şekilde marketlerde makarna bitince “kimse telaş etmesin, tüm dünyayı doyuracak makarna üretiyoruz” demişlerdi. Ancak makarnanın buğdayı yurtdışından geliyordu. Buğday alamaz hale geldiğinde, bırakalım makarnayı, ekmek bile olmayacaktı.

Hal böyleyken elinizdeki kitabın yayına hazırlandığı günlerde, buğday, arpa, mısır gibi ürünlerde

gümrükleri sıfırladılar. Bu temel ürünleri mutlaka ülke içinde yetiştirmek gerekirken, üreticilere çıkarılan zorluklarla tahıl üretimi düşürüldü; dışarıdan alımın ise yolu düzlendi. Emperyalist tarım tekellerine kapılar ardına dek açıldı.

Emperyalizme bağımlılık sürdüğü müddetçe, tarım başta olmak üzere hiçbir sektörde kendine yeterlilik olmayacaktır. Türkiye gibi en verimli topraklara sahip olunsu da, halkın ucuz ve sağlıklı ürünlere ulaşması sağlanamayacaktır. Ve açlık tehlikesi bitmeyecek, aksine her geçen gün artacaktır. Emperyalizmin işbirlikçisi sınıflar ve yönetimleri alaşağı edilmeden bu döngüden kurtuluşun yolu yoktur.

Elinizdeki kitap yaklaşık 20 yıllık çalışmanın bir ürünüdür. **2000’li yılların başından itibaren dünyada ve ülkemizde tarıma dair önemli gelişmeler kaleme alınmış ve çeşitli tarihlerde yayınlanmıştır.** Ki 2000’li yıllar özelleştirmeye birlikte tarımda tekelleşmenin hız kazandığı yıllardır. Aynı zamanda tarımsal yıkımın, kentlere yığılmanın ve işsizliğin en fazla arttığı dönemdir. Dolayısıyla bugünlere nasıl geldiğimizin görülmesi bakımından önemli bir tarihsel süreçtir.

Yayınevimiz bünyesinde çıkan Proleter Devrimci Duruş dergisinin çeşitli sayılarında yer alan tarım yazılarından seçerek (ve tekrarları olabildiğince azaltmaya çalışarak) oluşturduğumuz bu kitapta, kronolojik bir düğümden ziyade konular üzerinden tasnif yaptık. “Tarımda tekelleşme ve gıda krizi”, “Gözde sektörler ve yokedilenler”, “Kırda sınıfların durumu ve örgütlenmesi” şeklinde üç ana başlıkta topladık. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi bakımından her ana başlığın altında sıraladığımız ara başlıklarda tarihsel akışa özen gösterdik.

Onun için “Tarımda bolluk ve açlık yanyana” başlıklı yazıyı, kitabın başına koymayı uygun gördük. **Haziran 2019 tarihinde gerçekleşen TİKB(B) 6. Konferans Belgeleri içinde yer alan bu yazıda, tarımda geline son nokta üzerinden yaklaşık 20 yıllık sürecin özeti yapılıyor.** Sonrasındaki bölümler ise bu süreci kendi içinde ayrıntılandırıyor.

Kitap asıl olarak son 20 yılı kapsamakla birlikte, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan itibaren tarımsal alanın evrimini, dolayısıyla tarımda kapitalistleşme sürecini ortaya koyuyor. Tarımda kapitalistleşmenin yarattığı sonuçları ise, günümüzdeki görüngüleriyle ele alıyor. Dolayısıyla sorunun şu ya da bu hükümetle sınırlı olmayıp bir sistem sorunu olduğunun altını net bir biçimde çiziyor.

Buradan hareketle Türkiye devrimi açısından yarattığı-yaratacağı sorunlara, komünist ve devrimcilere düşen görevlere de dikkat çekiyor. Sadece geçmişi değil, geleceği de önümüze seriyor. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerin tarımsal alandaki başarılarını alarak, eksikliklerini aşarak yaşanılır bir dünya yaratmanın kilometre taşlarını döşüyor.

Pandemiyle birlikte önemi daha da artan tarıma dair gelişmeleri daha yakından izlemeli, başta kır proleterleri olmak üzere tarım sektöründeki emekçilerin örgütlenmesi ve mücadelesine daha fazla katkı sunmalıyız. Hem devrimimizin “olmazsa olmazı” kent ile kırsal işçi ve emekçilerinin birliğini sağlayabilmek, hem de tarım tekellerinin programlarına set çekip tarımsal yıkımı durdurabilmek, bu yöndeki çabalara bağlıdır.

Ekim 2020
Yediveren Yayınları

10 Ekim katliamı protesto edildi

10 Ekim Ankara Gar katliamı, bir çok yerde yapılan açıklamalar ve eylemlerle protesto edildi.

İstanbul-Kadıköy’de yapılan eylemde, 10 Ekim günü şehit düşenlerin resimleri taşındı ve katliamı protesto konuşmaları yapıldı.

Ankara’da ise polis saldırısı vardı.

Ulus-metro istasyonundan Ankara Tren Garı’na yürümek isteyen kitleye polis izin vermedi. Pandemiye bahane eden polis kitlenin dağılması için anons yapınca, kitle durumu alkışlarla protesto etti. Buna rağmen yürümek isteyen kitleye polis saldırısı gerçekleşti ve çok sayıda kişi gözaltına alındı.

10 Ekim 2015 tarihinde, DİSK, KESK, TTB ve TMMOB’un çağrısıyla devrimci örgütler, sendikalar ve kitle örgütleri Ankara Garı önünde buluştular. Yürüyüşün başlamasından önce hazırlıklar yapılırken, Gar önünde iki ayrı noktada IŞİD’in canlı bomba saldırısı düzenlendi. Katliamda 103 kişi yaşamını yitirdi.

İsviçre’de gözaltı ve tutuklamalar için protesto eylemi

Son dönemde HDP’ye ve ESP’ye dönük yapılan operasyonlar, İsviçre’nin Basel kentinde protesto edildi. İGİF, SKB ve Young Struggle çağrısıyla Basel Claraplatz’da yapılan eylem Proleter Devrimci Duruş, Partizan, İDHF, SYKP ve DIDF destek verdi. Eylemde yapılan konuşmaların ardından, “Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz”, “Yaşasın devrimci dayanışma” sloganlarıyla eylem bitirildi.

Açlığı ve yoksulluğu önleyemeyen AKP yönetimi, zayıfladıkça saldırıyor, saldırdıkça çaresizleşiyor. Gözaltı ve tutuklamalarla terör estiriyor. Ama bu saldırılar boşunadır. Baskılar bizi yıldıramaz!

İsviçre PDD

Sanatçı Timur Selçuk yaşamını yitirdi

Piyanist, besteci ve yorumcu Timur Selçuk 74 yaşında yaşamını yitirdi.

Timur Selçuk 2 Temmuz 1946 yılında dünyaya geldi. Geleneksel Türk müziği ustalarından, besteci, Münir Nurettin Selçuk’un oğlu olan Timur Selçuk beş yaşında piyano çalmaya başladı ve ilk

konserini yedi yaşında verdi. Nazım Hikmet, Atilla İlhan, Ümit Yaşar Oğuzcan gibi şairlerin şiirlerini besteledi.

1970’li yılların devrimci havasından etkilendi. Genel olarak “ulusalcı” safta yer almakla birlikte, 1 Mayıs Marşı, “Nereye Paydar”, “Ekonomi tıkrında” gibi sınıf mücadelesini işleyen çeşitli besteler de yaptı.

6 Kasım günü kalp krizinden hayatını kaybetti.

☆ **1 Kasım 1954- Fransız sömürgeciliğine karşı Cezayir kurtuluş savaşı başladı.**

☆ **9 Kasım 1918- Alman proletaryası ayaklandı**
4 Kasım'da Kiel'de başlayan Alman Devrimi, hızla bütün ülkeye yayıldı. Birçok kentte işçi ve asker konseyleri kuruldu. Geniş kitleler üzerinde etkili olan Alman sosyal-demokrat partisinin ihanetiyle, iki ay süren devrim, yenilgiyle sonuçlandı. Spartakistler'in önderleri Karl Liebknecht ve Rosa Lüksemburg, devrimin yenilgiye uğramasından iki ay sonra 15 Ocak 1919'da katledildiler.

☆ **16 Kasım 1973- Politeknik direnişi**
1967 yılında Yunanistan'da ABD desteğiyle gerçekleşen Albaylar Cuntası'na karşı üniversite öğrencileri, Politeknik Üniversitesi'ni işgal ettiler. 17 Kasım'da tank ateşiyle okulun duvarları yıkıldı ve 36 öğrenci katledildi. Politeknik Direnişi, faşist cuntanın yıkılması için düzenlenen gösterilerin başlangıcı oldu.

☆ **16 Kasım 2000- Ahmet Kaya, Paris'te sürgünde öldü.**

☆ **18 Kasım 1986-NETAŞ grevi**
12 Eylül sonrasında faşist baskılara rağmen yeniden direnişe başlayan işçi sınıfının ilk grevi gerçekleşti.

☆ **18 Kasım 1937- Dersim katliamının ardından,**

direnişe önderlik eden Seyit Rıza, oğlu ve arkadaşları asıldı.

☆ **19 Kasım 1981- Şair Enver Gökçe öldü.**
"Açmaz,/Açamaz deme /
Hiçbir zaman/Bu nar çiçeği/
Açacaktır elbet!/Bizim
caddelerimizde de/Bayram
olacak/Halkın üstüne /böyle
kalksa da /faşist namlular/
Namert ellerdir, /en sonun-
da/bir bir kırılacak!"

☆ **19 Kasım 1942- Stalingrad savunması**
Stalingrad, Sovyet ülkesini işgal eden Nazi ordularının karşısında, Moskova'dan önceki son duraktı. Bu yüzden halk ve Kızılordu, ölümüne bir savaşla savundu bu son mevziyi. 140 gün boyunca bütün bir halk direndi. Stalingrad, Alman ordularının 4 yıl süren ilerleyişini durduran ilk durak oldu. Sonrasında, Kızılordu'nun Berlin'e kadar süren ve faşizmi kendi ininde yokeden görkemli ilerleyişi başladı. Ve Stalingrad işgale karşı direnen her şehrin simgesi oldu.

☆ **20 Kasım 1910- Meksika Devrimi başladı**
Demokratik bir içeriğe sahip olan Meksika Devrimi'nde Francesco Pancho Villa, kuzeydeki

21 Kasım 1831- Lyon Ayaklanması

Fransa'nın Lyon kenti, 1831 yılında 160 bin nüfuslu bir kenttir. Yarıları tekstil işçisidir. Dünyanın dört bir yanında burjuvalar sırtlarında Lyon ipeğiyle dolaşırken; bu ipeğin üreticileri, şehrin dışında, çıplak ayakları, açlıktan büzülmüş mideleri ve kolera hastalığından yorgun düşmüş bedenleriyle yaşamaya çalışırlardı. Makineli üretime geçilmesiyle birlikte hızla işsiz kalmaya ve yoksullaşmaya başladılar. Ve 1831 Kasımı'nda ücretlerin arttırılması, bellerini bükten vergilerin kaldırılması talebiyle ağaya kalktılar. Tek sloganları vardı: **ÇALIŞARAK YAŞAMAK YA DA SAVAŞARAK ÖLMEK!**

Ayaklanma, kanlı bir biçimde bastırıldı. Lyon barikatlarında işçiler inanılmaz bir cesaretle savaştılar. Belediye binasını ele geçirdiler, geçici bir hükümet kurmayı denediler. Fakat başarılı olamadılar. 24 Kasım'da 30 bin kişilik bir orduyla şehre giren askerler, korkunç bir katliama giriştiler. Lyon işçisi kahramanca direndi, bu direnişte 535 şehit verdi, binlerce de yaralı... Ama proletaryanın artık bağımsız bir sınıf olarak tarih sahnesine çıktığını ilan ettiler.

ayaklanmaya, Emiliano Zapata ise güneydeki ayaklanmaya önderlik ettiler.

☆ **29 Kasım 1944- Arnavutluk Devrimi başarıya ulaştı.**
Enver Hoca'nın önderliğindeki Arnavutluk Emek Partisi, II. Emperyalist savaş sırasında faşist işgale karşı anti-faşist mücadeleyi yükseltti ve demokratik devrimi gerçekleştirdi. Sovyetler Birliği'nin öncülüğündeki sosyalist kampa katıldı.

☆ **1 Aralık 1934- SBKP MK üyesi Kirov öldürüldü.**
jKirov'un ölümü, emperyalistlerin sosyalist SB'yi içten çökertme çabalarının önemli halkalarından biriydi. Bunun üzerine Stalin, parti içindeki karşıdevrimci ajanları açığa çıkartmak için büyük bir hareket başlattı.

☆ **9 Aralık 1987- Filistin İntifadası başladı.**

☆ **10 Aralık- Dünya insan hakları günü**

☆ **13 Aralık 1980- Erdal Eren 17 yaşında idam edildi**

☆ **16 Aralık 1933- Dimitrov Leipzig Duruşmasında faşizmi yargılayan ünlü savunmasını yaptı.**

☆ **19 Aralık 2000- Cezaevleri katliamı**
Siyasi tutsakların kazanımlarını yoketmeyi hedefleyen F tipi saldırısı, bütün hapisanelere yönelik vahşi bir katliamla gerçekleştirildi. Katliamda 28 tutsak şehit düştü.

☆ **19-24 Aralık 1978- Maraş katliamı**
Devlet tarafından planlanan ve sivil faşistler tarafından gerçekleştirilen katliamda, kapılarına işaret konulan demokrat-Alevi evlerine saldırıldı. Resmi rakamlara göre 111, gerçekte 500'den fazla insan katledildi.

☆ **28 Aralık 2011- Roboski katliamı**
Kaçağa giden, çoğu çocuk yaştaki Kürt köylülerin üzerine yapılan bombardımanla 35 kişi katledildi.

Kasım-Aralık ayında şehit düşen ihtilalci komünistler

İsmail Gökhan Edge- 24 Kasım 1976

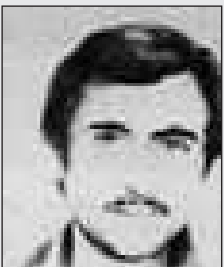
Mehmet Fatih Öktülmüş'ün yetiştirdiği genç devrimci, Diyarbakır zindanlarında işkenceyle katledildi.

Ali Algül- 21 Kasım 1979

İMT'de yer alan ve TİKB'nin ilk üyelerinden olan Ali Algül, Halkın Kurtuluşu (HK) tarafından katledildi.

Hamit Tekin- 9 Aralık 1979

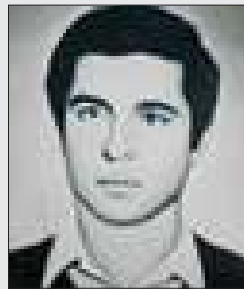
Sınıf mücadelesine '60'ların ortasından itibaren yeralan Hamit Tekin, DİSK'in kurulması ve 15-16 Haziran büyük işçi direnişlerine kadar birçok eyleme katıldı. DSB'nin (Devrimci Sendikal Birlik) kurucularındandı. HK tarafından katledildi.

Metin Aydın- 11 Aralık 1980

Adana'da polisle girdiği çatışmada şehit düşen Metin Aydın, Sezai Ekinci'nin yeğeni idi. Osman Yaşar Yoldaşcan'ın ölümünün ardından, "Adana'nın Osman'ı ben olacağım" diyerek ileri fırladı. Adana il komitesi üyesi iken, Yoldaşcan'dan bir ay kadar sonra, onun gibi çatışarak şehit düştü.

İsmail Cüneyt- 21 Aralık 1983

21 Aralık 1983-İsmail Cüneyt katledildi

TİKB-MK üyesi İSMAİL CÜNEYT, 21 Aralık 1983 günü işkencecilerin eline geçti. Aynı gün İstanbul I. Şube’de kurşunlanarak öldürüldü. Yoldaşları arasındaki adı Stalin Mehmet’ti. Sınıf düşmanlarına karşı öylesine derin bir kin taşıyordu ki, ona bu adı vermişlerdi. Uzlaşmacılığın, kararlılığın ve boşlukları doldurmanın adı oldu hep.

İsmail Cüneyt, 1956 yılında Balıkesir’in Sındırgı ilçesinde yoksul bir köylü ailesinin çocuğu olarak doğdu. Küçük yaştan itibaren çalıştı, emekçi bir karakter edindi. 12 Mart 1971 darbesi gerçekleştiğinde lisedeydi ve devrimci düşüncelere ilgi duymaya başlamıştı.

’73 yılında Hacettepe Üniversitesi’ne girdi. Anti-faşist mücadelenin yüksek olduğu Hacettepe’de, sivil faşistlere karşı kavgada ön saflarda dövüştü. Kararlı militan özellikleri ile devrimci gençlerin güvenini kazanırken, polisin ve sivil faşistlerin boy hedefi oldu.

Sezai Ekinci ile Hacettepe’deki bu anti faşist mücadele içinde tanıştılar. Bu yıllardaki beraberlik, daha sonraki mücadele yıllarında hep sürdü. ’75 yılında üniversiteyi bıraktı, proletaryanın içinde örgütlenme faaliyeti yürütmek üzere İstanbul’a gitti. Kartal’da yoldaşlarının “sırça köşk” dediği bir gecekondı kiraladı ve bir fabrikada çalışmaya başladı. Kısa sürede işçi ve emekçilerle bağ kurdu, onlara bilimsel sosyalizmin ışığını taşıdı.

İsmail Cüneyt, kendisini ideolojik-siyasi olarak da sürekli geliştiren bir komünistti. O yıllarda, içinde bulunduğu devrimci grup THKO ile birleşmişti. Fakat sınıf işbirliğini vaaz eden “Üç Dünya Teorisi” başta olmak üzere, sağ oportünizme karşı durdu. Sağ oportünizmle ayrılık gündeme geldiğinde tereddütsüz muhalefetin yanında yer aldı. İhtilalci komünist örgütün temellerini atmak üzere Adana’ya gitti. Orada sağlam kadrolar ve geniş bir işçi-emekçi çevre yarattı.

19 Şubat 1979’da İMT’ye (İleri Militanlar Toplantısı) bu güvenle katıldı. Kararlı tutumu ve önder özellikle ile öne çıktı ve MK’ya seçildi. MK’nın en genç üyesiydi, ancak kendini her yönden hızla geliştirdi, teorik-siyasal görevler üstlendi ve başarıyla yerine getirdi. Örgütün ideolojik, siyasi- örgütsel inşasında İsmail Cüneyt’in katkısı büyük oldu.

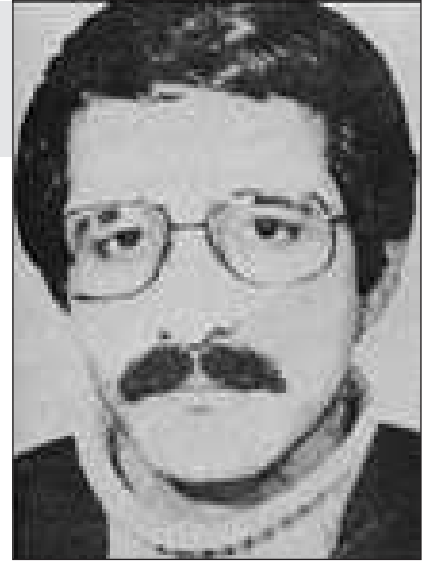
12 Eylül’ün kara günlerinde, mevziden mevziye, cepheden cepheye koşan, boşlukları dolduran bir önderdi. Safların terk edildiği, örgüt ve partilerin dağıldığı o günlerde, büyük bir enerjiyle güçleri topladı, etrafına umut ve cesaret yaydı. Çünkü o, Stalin Mehmet’ti. Kararlılığın, dayanıklılığın, uzlaşmazlığın adıydı.

İşkenceci cellatlar, bu adı ve tavrı iyi biliyorlardı, ancak onun gerçek adını bir türlü öğrenemediler. Ta ki yoldaşları, ölümünden sonra bir bildiriyle açıklayana dek...

Onu “Stalin Mehmet” olarak aramaya başladıklarında, “eğer bir gün sağ ele geçersen” diyordu, “mahkemede Stalin’in büyüklüğü karşısında saygıyla eğildiğimi, bu ‘yakıştırmayı’ tasvip etmediğimi söyleyeceğim”. Söyleyemedi ama. Adından bile öylesine korktular ki, göstermelik mahkemelere gerek görmeden katlettiler.

24 Mart 1983 günü, İsmail Cüneyt ve yoldaşları, kaldıkları bir evde polis tarafından kuşatıldılar. 12 Eylül’ün en karanlık günlerinde Sefaköy’de granitten bir kale yarattılar. Saatlerce süren çatışmada biri komiser üç polisi öldürmüşlerdi. Ancak Mehmet Ali Doğan ve Aslan Tel çatışmada şehit düştü. İsmail Cüneyt ise, çemberi yararak oradan çıkmayı başardı. İşkenceciler Sefaköy’ün intikamını almak için İsmail Cüneyt’i hedefe çaktılar. Buldukları yerde öldüreceklerini açık açık söylediler. 21 Aralık’ta yakalandığı gün, İstanbul-Gayrette’de kurşuna dizdiler.

Cesurluk, atılganlık, kararlılık, dünyayı değiştirme isteği ve azmi, aldığı her sorumluluğun hakkını veren, çelikten bir disiplin yaratan... Pekçok özellikten oluşan bir bütündür onun yaşamı. Adı, Fatih’le, Yoldaşcan’la, Sezai’yle birlikte her daim yaşayacak...

*Taş haline gelmiş damarlarım
Atomların bir kaya içinde sıkıştırılmış
Sıcaktım bir çağda
Donmuşum şimdi
Sertleşmişim
Hiçbir güneş eritemez beni
Hiçbir soğuk çatlatamaz
Delemezler zırhımı öyle kolay kolay
Kaldıraçlar oynatamaz beni yerimden
Kayayım ben
GRANİT!*

Emler Diktonius (İsveç şairi)

25 Kasım-Mirabel Kardeşler ve “Kadına yönelik şiddete karşı mücadele günü”

25 Kasım, Dominik Cumhuriyeti’nde 1960’ta faşist Trujillo Hükümeti’ne karşı işçi ve emekçilerin verdiği mücadelenin sembolü haline gelen Mirabel Kardeşlerin, tecavüz edilerek öldürüldüğü gündür.

Dominik Cumhuriyeti’nde 1930’da Rafael Trujillo tarafından düzenlenen askeri darbe, yeni bir baskı ve terör dönemini başlatmıştı. 31 yıl boyunca ABD emperyalizminden aldığı destekle işçi ve emekçiler üzerinde ağır bir baskı ve zulüm fırtınası estirdi. Yaygın tutuklama, işkence, “faili belli cinayetler” de içinde olmak üzere her tür baskı uygulandı. Askeri istihbarat servisinin kurduğu “40” adlı hapisane, işkence ve elektrikli sandalyede ölümleriyle kötü-ünlü bir yerdi. Ancak aynı dönem, kitlelerin direnişinin de büyüdüğü bir dönem oldu. Ülkede çeşitli örgütler kuruldu, faşist diktatörlüğe karşı eylemler gerçekleştirildi.

Bu dönemde kurulan örgütlerden biri de Clandestina’ydı. Kurucuları Patria, Minerva ve Maria Mirabel kardeşlerdi. Mirabel Kardeşler öylesine güçlü bir direniş hattı oluşturmuşlardı ki, sayısız kez hapse atıldılar, diktatörlük tarafından tüm mülklerine el konuldu. Hatta Diktatör Trujillo, bir konuşmasında onları doğru dan hedef aldı, “Ülkenin en büyük iki sorunu kilise ve Mirabel Kardeşler’dir” dedi.

Ve konuşmadan 23 gün sonra, 25 Kasım 1960’da, hapisteki eşlerini ziyaret etmekten dönen Mirabel Kardeşler’in arabası yolda

sivil kişiler tarafından durduruldu. Arabadan indirilen kardeşlere önce tecavüz ettiler, sonra da sopalarla döverek öldürdüler. Cansız bedenleri uçurumdan aşağıya atıldı. Açıkça “faili belli” olan bu katliam için devlet “trafik kazası” açıklamasını yaptı.

Mirabel Kardeşler’in ölümü, kitlelerin öfkesini ve direnişi büyüttü. Ayaklanmalar arttı. 6 ay sonra, 30 Mayıs 1961’de diktatör Trujillo bir suikast sonucu öldürüldü, ardından diktatörlük yıkıldı.

1981 yılında, Dominik Cumhuriyeti’nde Latin Amerika Kadın Kurultayı toplandı ve 25 Kasım’ı Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele ve Uluslararası Dayanışma Günü olarak ilan etti. Birleşmiş Milletler (BM) ise 1999 yılında

25 Kasım’ı Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü ilan etti. Mirabel kız kardeşlerden birinin kod adının “Kelebek” olmasından da esinlenerek; o günden sonra üç kız kardeş, gerek Dominik’te gerek dünyada “Kelebekler” adıyla anıldılar. Türkiye dahil tüm dünyada 25 Kasım, Mirabel kardeşleri anma ve kadına yönelik şiddeti protesto etme günü oldu.

AKP'li yıllarda KÜRT SORUNU-I

Elimize posta kanalıyla ulaşan TİKB(B) 6. Konferans Belgeleri'nden bir bölümü, güncel ve tarihsel öneminden dolayı yayınlıyoruz.

Giriş

Kürt sorunu, sadece Türkiye'nin değil, Ortadoğu'nun bir meselesi olarak yüzyılı aşkın süredir varlığını koruyor. Çünkü Kürdistan, Ortadoğu'nun dört önemli ülkesi; Irak, İran, Suriye ve Türkiye olmak üzere dört parçaya ayrılmış durumda. Yüzölçümü olarak en büyük kısmı Türkiye'de bulunuyor. 16. yüzyıldan itibaren Osmanlı İmparatorluğu sınırları içine girmişti. İlk parçalanmasını 1638'de Osmanlı Devleti ile İran arasında yapılan Kasr-ı Şirin anlaşmasıyla yaşadı. 24 Temmuz 1923 yılında yapılan Lozan Antlaşması'nda ise, dört parçaya bölündü. Bu bölünmenin ardından her egemen devletin iç ulusal boyunduruğu altında yaşadı. Fakat 19. yüzyılın ilk yarısından itibaren Osmanlı Devleti'nin emperyalizmin yarı-sömürgesi haline gelmesiyle birlikte, emperyalizme bağımlılık ilişkisi üzerinden bu boyunduruk gerçekleşti. Ve her bir parçasında baskı ve şiddetle asimilasyon politikaları içiçe yürütüldü.

Bu duruma Kürt halkı çeşitli isyanlarla karşı durdu, değişik düzeylerde direnişler yaşandı. TC'nin kuruluşundan itibaren süregelen Kürt isyanları ise, en son PKK'nin başını çektiği Kürt ulusal mücadelesiyle bugüne dek geldi.

Biz burada 2001'de ABD'nin New-York kentindeki İkiz Kuleler'e yapılan saldırı sonrasında başlayan emperyalist savaşla birlikte, Kürt sorununun geldiği noktayı ele alacağız. Türkiye açısından bu aynı zamanda AKP'nin işbaşına geldiği 2002 yılından itibaren geçen uzunca bir dönemi kapsıyor. Ayrıca Kürt sorununu yakından ilgilendiren, 2011'de başlayıp halen devam eden Suriye savaşı üzerinde yoğunlaşacağız.

Emperyalist savaşın merkezinde Ortadoğu; Ortadoğu'nun merkezinde de Kürt sorununun bulunması, onu daha fazla öne çıkardı, uluslararası bir boyut kazandırdı. Bu durum Kürt hareketi açısından da bir dönüm noktası niteliğine büründü. Gerek bölgede, gerekse Türkiye'de emperyalistlerin her hamlesinde ve tabii egemen sınıfların politikalarında, mutlak hesaba katılması gereken bir odak oldu.

AKP, 2000'lerin başında ABD'nin geliştirdiği "ılımlı İslam" projesinin Türkiye versiyonu olarak kuruldu ve kısa sürede işbaşına geldi. Bunun emperyalist savaşın Ortadoğu cephesiyle doğrudan bağlantısı vardı. Nitekim ABD'nin bölgeye dönük bütün saldırı ve işgallerinde Türkiye aktif biçimde yer aldı. (Her ne kadar Irak işgaline katılımı, 1 Mart tezkeresiyle sekteye uğramışsa da, bunu telafi etmeyi başardılar.)

ABD, kendisine engel çıkarmaya çalışan kliklere AKP aracılığıyla savaş açmış, başta ordu olmak üzere tüm kurumlarda gerçekleşen tasfiye hareketiyle onları zayıflatmıştır. (Süleymaniye'de subayların başına çuval geçirilmesi, Ergenekon operasyonları vb.) Böylece AKP'nin önünü açmış, daha sonraki işgaller için elini güçlendirmiştir. Libya'da Kaddafi'yi devirirken de, Suriye işgalini başlatırken de Türkiye'yi rahatça kullanabilmiştir.

Bütün bu süreçlerde Kürt sorunu, gerek ülke içinde, gerekse bölgede

daha fazla öne çıkan, hatta Türkiye-ABD ilişkilerini belirleyen bir faktör haline geldi. 2011 yılında Suriye savaşının başlamasıyla birlikte asıl olarak Suriye'de odaklaştı. Suriye'nin kuzeyine denk düşen Rojava'da (Güneybatı Kürdistan) Kürt ulusal hareketi, savaşın yarattığı boşluğu değerlendirerek fiilen bağımsız bir yönetim kurdu. "Kanton"lardan oluşan ve "özyönetim" adını verdikleri bir yönetim şekliyle bu bölgeyi yönetmeye başladılar. Sonrasında "kanton"lar birleşti, "Kuzey Suriye Federal Bölgesi" olarak adlandırıldı. Halen nasıl sonlanacağı belli olmayan bir merrada ilerliyor ve savaşta kilit rolü oynamaya devam ediyor. Elbette bu durum, Türkiye'nin başta ABD ve Rusya olmak üzere emperyalistlerle ilişkilerini etkilemeyi sürdürüyor.

Suriye savaşının yarattığı en önemli farklardan bir diğeri ise, Kürt ulusal hareketinin merkezinin değişmesidir. (*) PKK, her ne kadar Kürdistan'ın dört parçasında (Türkiye, İran, Irak, Suriye) örgütlenmeye çalışmışsa da, Türkiye'de kurulan ve asıl olarak Türkiye'de savaşan bir örgüttür. Irak işgali döneminde Irak'ta da faaliyetlerini arttırmıştır; fakat Barzani-Talabani'nin geçmişe dayanan örgütlülüğü ve işgalle birlikte artan güçleri, PKK'nin Irak'ta

(*) "Kürt ulusal hareketi" ile esas olarak PKK ve onun çizgisindeki tüm örgütleri tanımlıyoruz. Elbette Kürt sorunu ile PKK bir ve aynı şeyler değildir. Çünkü Kürt sorunu, PKK ortada yokken de vardı, PKK olmasa da varlığını koruyacak. Ancak PKK'nin ortaya çıkışı ve Kürdistan'ın dört parçasında belli bir güce ulaşması, Kürt sorunu ile PKK'nin birlikte anılmasını getirdi. Günümüz koşullarında bu içiçe geçişin anlaşılır bir temeli var. Özellikle Türkiye cephesinden bakıldığında, bu durum daha net görülür. Bununla birlikte kimi durumlarda Kürt sorunu ve PKK'yi ayrı ele almak gerekecektir. Geçmişte olduğu gibi gelecekte de Kürt sorunu -örgütlerden bağımsız bir şekilde- kendi başına ele alınması gereken bir sorundur. Diğer yandan Barzani, Talabani gibi Kürt işbirlikçileri bir yana, irili-ufaklı bir çok Kürt örgütü bulunmaktadır. Fakat konumuz itibarıyla son 20 yıla odaklanacağımız için, Kürt sorununu Kürt ulusal hareketinden kopuk bir şekilde ele alamayacağımızı, Kürt ulusal hareketi olarak da PKK ve onun çizgisindeki örgütleri kastettiğimizi belirtelim. Diğer Kürt örgütlerini kendi isimleriyle geçiriyoruz.

PKK, her ne kadar Kürdistan'ın dört parçasında örgütlenmeye çalışmışsa da, Türkiye'de kurulan ve asıl olarak Türkiye'de savaşan bir örgüttür. Irak işgali döneminde Irak'ta da faaliyetlerini arttırmıştır; fakat Barzani-Talabani'nin güçleri, PKK'nin Irak'ta büyümesine imkan tanımamıştır. İran'daki örgütlülüğü, her dönem diğer parçalara göre daha zayıftır. Suriye'de ise durum farklıdır. '80'li yıllardan itibaren başlayan etkisi, emperyalist savaş sonrası Rojava Devrimi'ni gerçekleştirecek bir güce ulaşmıştır.

büyümesine imkan tanımamıştır. İran'daki örgütlülüğü ise, her dönem diğer parçalara göre daha zayıftır. Suriye ise durum farklıdır. '80'li yıllardan itibaren (Öcalan'ın Suriye'de bulunduğu yıllar) başlayan etkisi, emperyalist savaş sonrası daha örgütlü hale bürünmüştür. (PYD'nin kurulması) Suriye savaşında ise, Rojava Devrimi'ni gerçekleştirecek bir güce ulaşmıştır. O andan itibaren PKK, gerek Türkiye'deki, gerekse Avrupa'daki güçlerini Rojava'ya yönlendirerek, Rojava'da elde edilen mevziyi korumayı ve güçlendirmeyi esas almıştır.

I- KÜRT HAREKETİNDE BİR DÖNEMEÇ: Emperyalist savaş ve Irak işgali

Başlangıçta küçük-burjuva devrimci bir çizgide ulusal kurtuluş mücadelesi veren PKK, ilk "kırılma"yı '93 ateşkes ilanı ile yaşamıştı. O dönemden sonra "diplomatik-siyasi çözüm" temel çizgisi oldu ve küçük burjuva devrimciliğinden küçük-burjuva reformizmine kaydı. Öcalan'ın yakalanması ise (1999) 'ikinci kırılma noktası'ydı. Ve ilkinde göre daha derin, köklü bir dönüşüme yolaçtı. "Paradigma değişikliği" adı altında, o güne dek savundukları temel tezlerini reddettiler. "Üçüncü kırılma"nın ise, ABD'nin 2001 sonrası başlattığı emperyalist savaş ve ardından gelen Irak işgali olduğunu söyleyebiliriz. Emperyalizmle uzlaşma çizgisi, işbirliği kertesine evrildi.

Elbette bu "kırılma"lar birbirinin devamı ve doğal sonucu niteliğindedir. Fakat emperyalist savaşla birlikte Ortadoğu, dolayısıyla Kürt sorunu yeni bir döneme girmiştir. Bu durum PKK'nin adımlarını hızlandırmasını, safını daha açık biçimde belirlemesini getirdi. Sadece politika ve taktikleri değil, ideolojik-programatik görüşleri, örgütsel yapısı da ona göre şekil aldı. (KADEK, Kongra-Gel, KCK, yeniden PKK)

Emperyalist savaşın başladığı andan itibaren süreci incelediğimizde, Kürt hareketinin nereden nereye geldiğini

Öcalan'ın yakalanmasının ve ardından PKK'nin teslimiyet ve tasfiye sürecine sokulmasının, ABD'nin başlatacağı emperyalist savaşla doğrudan bağı vardı. Öcalan'ı Türkiye'ye teslim ederek, hem Türk egemen güçlerini, hem de Irak'taki işbirlikçileri Barzani ve Talabani'yi kendisine daha bağımlı hale getirmiş, savaş öncesi "cephe gerisi"ni sağlamıştı. Böylece devrimci dinamikler taşıyan bölgenin etkin örgütünü güçsüzleştirmiş, onun yaratacağı olası sonuçları baştan kesmişti. ABD bir yandan Türk egemenlerine, diğer yandan PKK'ye bazı vaatlerde bulunarak, sorunu kendi lehine çözmüş oluyordu.

net olarak görebiliriz. Sadece bugünü kavramak açısından değil, geleceğe dair doğru öngörülerde bulunmak için de, bu süreci gözönüne sermek ve tablonun bütününe bakmakta yarar var. (*)

Savaşın başladığı dönemde Kürt hareketi, Öcalan yakalandıktan sonraki değişimin sancılarını yaşıyordu. İlk andaki bocalama evresinden sonra, Öcalan'ın "savunmaları" doğrultusunda çizgilerini değiştirmeye başladılar. O yıllarda Öcalan'ın çağrısıyla gerilla güçlerini Türkiye'den Irak'a çekmişlerdi; Avrupa'dan "barış grupları" Türkiye'ye gelmişti. Bu tür geri adımlarla egemen sınıfların esneyeceğine, bazı değişiklikler yapacağına dair umutlar pompalanıyordu. Fakat öyle olmadı.

Diğer yandan Öcalan'ın yakalanmasının ve ardından PKK'nin teslimiyet ve tasfiye sürecine sokulmasının, ABD'nin başlatacağı emperyalist savaşla doğrudan bağı vardı. ABD açısından bu adımlar, Ortadoğu'daki savaşın hazırlık safhalarıydı. Öcalan'ı Türkiye'ye teslim ederek, hem Türk egemen güçlerini, hem de Irak'taki işbirlikçileri Barzani ve Talabani'yi kendisine daha bağımlı hale getirmiş, savaş öncesi "cephe gerisi"ni sağlama almıştı. Nitekim bunun "nimetleri"ni Irak işgali başta olmak üzere Ortadoğu'daki paylaşım savaşında görecekli.

Böylece devrimci dinamikler taşıyan bölgenin etkin örgütünü güçsüzleştirmiş, onun yaratacağı olası sonuçları baştan kesmişti. Bölgedeki enerji kaynaklarını ele geçirmesi ve tam bir hakimiyet kurması bakımından bunu başarmak, ABD açısından hayati önemdeydi. Çünkü petrol ve doğalgaz boru hatları Kürdistan bölgesinden geçiyordu ve onların güvenliğini sağlamak zorundaydı. Her ne kadar PKK'nin o güne dek ABD'yi hedef alan bir eylemi olmamışsa da, potansiyel bir tehlike olarak hep varlığını koruyacaktı. Ayrıca PKK ile Türkiye arasında çatışmaların sürmesi, boru hatları dahil olmak üzere tekellerin bölgedeki yatırımını riske sokacaktı. ABD bir yandan Türk egemenlerine, diğer yandan PKK'ye bazı vaatlerde bulunarak, sorunu kendi lehine çözmüş oluyordu.

ABD'nin demagogilerine ortak olmak

Savaşın başlamasıyla birlikte PKK'deki ideolojik-siyasi tasfiye daha

ileri boyutlara sıçradı. Nisan 2002'de düzenledikleri 8. Kongre'de isimlerini KADEK olarak değiştirdiler. Yani ABD'ye düzenlenen 11 Eylül saldırısından yaklaşık 6 ay sonra...

Doğal olarak kongreye damgasını vuran, emperyalist savaş ve bu süreçte Kürt hareketinin nasıl konumlanacağı oldu. Yani KADEK'le yapılan, sadece bir isim değişikliği değildi. KADEK, Kürdistan'ın dört parçasındaki paralel örgütlerin çatı örgütü olacak ve bölgedeki gelişmelere aktif bir şekilde katılacaktı.

Emperyalist savaş, Kürt ulusal hareketi açısından, bir 'fırsat' olarak değerlendiriliyor, yeni tespitler ve teoriler ona göre yapılabiliyordu.

İlkin, "20. yüzyıl sisteminin tıkanıp, eski statünün değişmesi ve bu sisteme ait her şeyin aşılması gerektiği" söylendi. Ardından "ABD'nin bu sisteme ("20 yy sistemi"-bn) savaş açtığı ve mutlaka değiştireceği" öngörüldü. (Bkz: KADEK Kuruluş Kongre Belgeleri, Mem Yayıncılık)

PKK'nin "eski"liğini söylediği ve "aşılması gerektiği"ne inandığı "20 yy sistemi" nasıl bir şeydi? "Eski"miş olması ve ABD'nin onu değiştirmeye soyunması, iyi bir şey miydi?

Kapitalizmin emperyalizm aşamasına geçişi, 19. yüzyılın sonlarında başlamış ve 20. yüzyıla emperyalist bir dünya olarak girilmiştir. Birinci Emperyalist Savaş da 20 yy. başında, 1914'te başladı zaten. Fakat tam da o yıllarda Rusya'da 1917 Ekim devrimi gerçekleşti ve 20. yüzyılın adı; Lenin'in tanımıyla "emperyalizm ve proleter devrimleri çağı" oldu. İkinci emperyalist savaş sonrası ise, -ki 20. yy ilk yarısıdır- faşizme karşı gelişen ulusal-sosyal kurtuluş mücadelelerinin devrimlerle taçlanmasıyla, dünya net bir biçimde "sosyalist kamp"- "kapitalist kamp" olarak ikiye bölündü.

Sovyetler Birliği'nde 1960'larda başlayan geri dönüş sonrasında, SB ve ABD "iki süper güç" olarak adlandırılmış ve dünyaya hakim olma kavgası bu iki güç arasında yaşanmıştır. '90'ların başında ise SB ve ona bağlı ülkelerdeki rejimlerin arka arkaya yıkılması, ABD'nin "imparator"luğunu ilan etmesi, dünyanın da "tek kutuplu" olarak anılmasını getirdi. Dünya 21. yüzyıla böyle girdi. (**)

21. yüzyıla mutlak üstünlükle giren ABD, bunu en fazla 20 yıl sürdürebildi.

* Ayrıca her aşamada neler söylendiğinin, nasıl bir tutum alındığının unutulmaması gerekiyor. Kritik dönemlerde kişi ve kurumların aldıkları tavırlar, onların gerçek kimliklerini ortaya koyar. Hele ki emperyalist savaş dönemindeki tutumlar, komünist ve devrimci hareket açısından her zaman belirleyici olmuştur. Konumuz Kürt ulusal hareketi olduğu için, doğal olarak onun üzerinde duracağız. Yoksa Kürt hareketinin kuyruğuna takılan ya da sosyal-şoven çizgilerini koyulaştıran birçok örgütün bu dönemde hiç de iyi bir sınav vermediği ortadadır.

** Bu kısa özet de gösteriyor ki, "20. yy sistemi" adı verilebilecek "blok" bir sistem yoktur. İçinde emperyalizmin gelişimini, proleter devrimi, sosyalizmin yükselişini ve geriye dönüşünü barındıran çok farklı dönemlerin yaşandığı bir yüzyıldır.

Çin'in ekonomik atağı, Rusya'nın kendini toparlaması ve askeri hamleleri, Almanya'nın birleşme sonucu artan gücü, ABD'yi zorlamaya başladı. Öyle ki, **"tek kutuplu dünya" yerini artık "çok kutuplu dünya"ya bıraktı. ABD'nin saltanatı sallanıyordu. "İkiz kuleler"e yapılan saldırı, buna son noktayı koydu.** ABD yeni bir emperyalist savaşı bu olayla başlattı. **"Önleyici Savaş Konsepti" adını verdiği bir savaş stratejisiyle, geriye düşüşünü durdurmak istedi. Aradan geçen yaklaşık 20 yıllık sürede bunu başaramadığını biliyoruz.**

Dolayısıyla ABD'nin açtığı savaş, "20 yy sistemi"ne değildir! ABD, son kertede "20 yy sistemi"nden galip çıkan bir emperyalisttir; ne 20 yy. ile ne de emperyalist sistemle bir sorunlu olabilir. ABD'nin savaşı kendi "imparator"luğunu koruma ve büyüme savaşıdır. "İmparator"luğunun sarılmaya başladığı ve bunun aleni bir hal aldığı noktada savaşı başlatmıştır. Bunun "eski"yi aşmakla, "statükoyu yıkmak"la hiç bir ilgisi yoktur. Bu iddialar, ABD yanlılarının savaşın gerçek yüzünü örtmek, kitlelerin tepkisini yumuşatmak için uydurduğu demagogilerdir. PKK de bunları tekrarlamıştır. Dahası, ABD'ye açık destek sunmuştur.

PKK'ye göre kurulacak yeni sistemin adı, "Çağdaş Demokratik Uygarlık"tır! Ve bu sistem, "demokratik, özgürlükçü, adil bir sistem" olacaktır! (Emperyalist işgallerle, ABD'nin ve genel olarak emperyalizmin insanlığa kan ve gözyaşı dışında bir şey sunmadığı, sunamayacağı çok açıkken...)

Devam edelim. KADEK Kongre Belgeleri'nde, *"ABD'nin açtığı bu değişim ve uygarlık yoluna direnenlerin olduğu... ekonomik ve sosyal gelişmeler önünde engel olan bu rejimlerin aşılacağı"* söyleniyor. (age) Ardından, ABD'nin savaş stratejisine uygun bir "kategorilendirme" yapılarak, işgallerine, ekonomik-siyasi baskılarına "meşru zemin" yaratılıyor.

Mesela *"birinci kategori"*de Afganistan ve Irak var. Bu ülkeler, *"konjonktürel ve dışa bağımlı temelde oluşmuş yapılar"* olarak niteleniyor ve *"şiddet kullanılarak yıkılacaklardır"* deniliyor. (ABD önce Afganistan'ı sonra Irak'ı işgal etti!) *"İkinci kategori"*de İran, Kore, Küba gibi *"Sovyet ve ABD blokları arasında blok-suzluk olarak kendini varetmiş ülkeler"*

sayılıyor ve bunlar için de, *"askeri tehdit ve siyasal baskının uygulanmasıyla değişime zorlanacaklar"* deniyor. (Ki bu ülkeler, ABD'nin açıkça hedefe çıktığı ülkelerdi!) *"Üçüncü kategori"*de ise; Türkiye, Arjantin gibi *"yeni sömürge statüsünde olan ülkeler"* belirtiyor, bunların *"yaratılacak ekonomik ve siyasal kriz ve çöküşle"* değişime zorlanacağı söyleniyor. (ABD, Türkiye ve Latin Amerika ülkelerinde darbe dahil pek çok ekonomik-siyasi uygulamayı denedi.)

Kısacası aradan geçen zaman zarfında, KADEK'in tespitlerinin ABD'nin yaptıklarıyla örtüştüğü ortadadır. Zaten 11 Eylül sonrası açıklanan *"Büyük Ortadoğu Projesi"* de bunları öngörüyordu. Ne var ki, ABD, (Kürt hareketinin beklentilerinin aksine) attığı adımların çoğunda başarısız oldu. Ancak Kürt hareketi, görüldüğü gibi savaşın başladığı andan itibaren ABD'nin yanında saf tuttu, onun emperyalist yayımlarına kılıflar üretmeye çalıştı.

Kürt ulusal hareketinin o yıllarda dilinden düşürmediği *"Çağdaş Demokratik Uygarlık"*ın (ABD'nin dilinde *"medeniyet götürme"*) nasıl bir fecaat olduğu; halklara ne büyük acılar yaşattığı, bırakalım *"çağdaş uygarlığı"* Ortaçağ döneminin gericiliğini ve vahşetini hortlattığı, bugün artık herkesin teslim ettiği gerçeklerdir.

Emperyalizmin insanlığa *"uygarlık"* götürdüğü zaten nerede görülmüştür? Ama tüm sömürgeci devletler gibi emperyalistler de kitleleri kandırmak ve boyuneğmelerini sağlamak için bu tür demagogilere başvurmıştır. Yeni emperyalist savaş da bu yalan ve demagogilerle başladı. (Irak halkını Saddam'ın zulmünden korumak, Saddam'ın nükleer silahlarını yoketmek vb...) Ne yazık ki Kürt hareketi de bu demagogileri allayıp-pulladı. Özellikle Irak işgali öncesinde bunu ifrada vardırı.

Irak işgalini savunmak
"Irak'ta değişim olmadan hiçbir alanda kalıcı bir sistem olmayacaktır" diyerek, Irak işgaline açık destek verdi. Hatta Barzani ve Talabani'nin işgal öncesi demagogik bir şekilde söyledikleri "ABD'nin Kuzey İttifakı olmayacağız" sözlerini eleştirdi. ("Kuzey İttifakı" ABD'nin Afganistan işgali sırasında oluşturduğu işbirlikçi Afgan örgütleriydi.) *"Özgür Halk"* dergisinde Barzani'ye yönelik

Dünyada ve ülkemizde milyonlarca kişinin savaş karşıtı eylemlerle sokağa taşıdığı günlerde, Kürt hareketi, bu eylemlere mesafeli durdu ve sınırlı katılım gösterdi. Irak halkının emperyalist işgale karşı direnişini, Saddam'a itaatle özdeşleştirip "geri-feodal bir tutum" olarak kınarken; işgalci güçlerin zaferini, "Kürtlerin özgürlüğü" olarak selamladı.
ABD'nin işgalleri savunuldu, güzellemeler dizildi. Savaşa ve işgale karşı çıkan güçlerle yollar ayrıldı. Her şey başta ABD olmak üzere emperyalizm tarafından tanınmak, muhatap alınmak içindi.
Ve tabii kendilerine bir alan açabilmekti.

olarak şunlar söyleniyor: *"Dıştan bakınca bir denge gözetiyor gibi görünüyor, ama gerçekte öyle bir dengeden ziyade hedefsiz, stratejisiz, basit ve ucuz kazanç sağlamayı öngören bir yaklaşımın sonuçlarıdır."* Kendi tutumunu ise şöyle açıklıyor: *"Özgürlük hareketi ... Güney'de, Irak üzerinde de daha yönlendirici olacak... gerekli hazırlıkları yaparak, politik, askeri ve ideolojik cephede gerekli adımları atacak..."* (Özgür Halk, sayı 125, sf. 30)

O zamana kadar emperyalistlerle işbirlikçiliği yaptığı için haklı olarak eleştirdiği Barzani ve Talabani'yi bu kez ABD'nin politikalarına yeterince destek vermediği için kınıyor ve kendisinin her biçimde (politik, askeri, ideolojik) destek vereceğini ilan ediyordu.

Sonrasında Barzani-Talabani ikilisi, tam da Afganistan'ın "Kuzey İttifakı" oldular. ABD'nin Irak işgalinin gerçekleşmesinde belirleyici bir rol oynadılar. PKK ise çok istemesine rağmen bu rolü oynayamadı. Çünkü ABD, onlara Irak işgalinde gereksinim duymamıştı. Hem Irak'ın içindeki işbirlikçileri daha etkiliydi, hem de Türkiye'yi karşısına almak istememişti.

PKK, (o dönemki adıyla KADEK) sadece Irak işgali öncesinde değil, işgal sırasında da ABD'nin yanında yer aldığını açıkça ortaya koydu. Öyle ki, Irak işgalini "statükocu güçlerin yıkılması", "değişimin ve demokrasinin zaferi" olarak kutladı. "Demokratik sömürgecilik" gibi bir tanımlamayla işgali aklamaya da kalktı. Fakat ABD'nin başta Türkiye olmak üzere bölge ülkeleriyle kurduğu ilişkiler, o konjonktürde PKK ile birlikte hareket etmesine imkan tanıdı.

Diğer yandan KADEK ismiyle "yeni bir sayfa" açmak, emperyalistler nezdinde kabul görmek istemişlerdi. Ne var ki, önce ABD, sonra Almanya ve diğer AB ülkeleri KADEK'i "terör örgütleri" listesine aldılar. Daha ileri gidip, Barzani-Talabani'nin istekleri doğrultusunda Irak'tan çıkmaları için baskı yaptılar. AKP hükümetine de yeni bir "Pişmanlık Yasası" hazırlatıp PKK'lilerin Türkiye'ye dönmesi için gerekli zemini hazırlamasını dayattılar.

Kürt hareketi KADEK'le umduğunu bulamamıştı. Buna karşın ABD emperyalizmine yakın durmaya devam etti. **Dünyada ve ülkemizde milyonlarca kişinin savaş karşıtı eylemlerle sokağa taşıdığı günlerde, bu eylemlere**

mesafeli durdular ve sınırlı katıldılar. (*)

Irak halkının emperyalist işgale karşı direnişini, Saddam'a itaatle özdeşleştirip "geri-feodal bir tutum" olarak kınarken; işgalci güçlerin zaferini, "Kürtlerin özgürlüğü" olarak selamladılar. Keza KADEK çatısı altında Irak'ta faaliyet yürüten PÇDK, işgalden sonra silahlı mücadeleye son verdiğini ve "Demokratik Irak Federasyonu için ABD ile her türlü işbirliğine hazır olduğunu" açıkladı. (Özgür Gündem, 19.05.2003)

ABD işbirlikçiliği böylesine aleni bir şekilde yapıldı. ABD'nin işgalleri savunuldu, güzellemeler dizildi. Savaşa ve işgale karşı çıkan güçlerle yollar ayrıldı. Her şey başta ABD olmak üzere emperyalizm tarafından tanınmak, muhatap alınmak içindi. Ve tabii asıl amaç, kendilerine bir alan açabilmektir. Fakat bu hiç kolay olmayacaktı.

İsim değişiklikleri çare olmadı

KADEK olarak istedikleri sonuçlara ulaşamayınca, bir yıl sonra KADEK'i feshedip, Kongre-Gel'i kurdular. (Kasım 2003) Üstelik PKK'nin devamı gibi görülmesin diye başına eski DEP milletvekili Zübeyir Aydar'ı getirdiler; o da "biz sivil bir oluşumuz" diyerek, emperyalistlere ve işbirlikçilerine güvence verdi. (Özgür Halk-15 Kasım 2003 sf. 22)

Kongra-Gel ile Kürt hareketi ABD'nin safında yer aldığını artık bağırarak söylüyordu. "ABD müdahalesi ile birlikte bölgede bazı kesimler eski statükoda ısrar ediyor. Bunun faydası yok... Biz Kürtler yeni statükoda yer almak istiyoruz... Dolayısıyla yeni liğin ittifakında yer alacağız." (agd sf. 15)

İşgalci ABD-İngiltere ittifakı "yeniliğin ittifakı" olarak sunuluyor; emperyalist işgal "demokratik sömürgecilik" şeklinde takdim ediliyordu! Fakat ne bu teoriler, ne de yapılan onca 'ince ayar'lar, Kongre-Gel'in de emperyalistlerin 'terörist örgütler' listesine alınmasını engelleyebildi. Dahası, Talabani ve Barzani aracılığıyla Kongra-Gel'in içini karıştırdılar. Başını Osman Öcalan'ın çektiği bir grup, örgüt içinde sorunlar yarattıktan sonra, Güney'e sığınıp ayrı parti kurdu.

Bu gelişmeler üzerine yeniden PKK'ye dönüldü. Tabii PKK'nin kuruluş yıllarındaki çizgisine değil! Emperyalizmle ve işbirlikçileriyle uzlaşma çizgisi sürdürülüyor, koşulların zorladığı küçük değişikliklerle yola devam ediliyordu. **Asıl amaç, PKK'nin isminden, yarattığı prestijden yararlanmaktır. Buna ihtiyaçları vardı. Çünkü başta Kürt halkı olmak üzere, ezilen halkların nezdinde itibarlarını yitirmişlerdi.** Güney Kürdistan'daki gelişmeler, Barzani ve Talabani'yi öne çıkarmış, dört parçada da KYB-KDP çizgisindeki örgütler güçlenmeye başlamıştı.

Sonuçta Kürt ulusal hareketi, Öcalan'ın yakalanmasından sonraki "paradigma değişikliği"ni, emperyalist savaşın başlaması ve Irak işgali ile birlikte yeni koşullara uyarlayarak sürdürdü. 2002-2005 yılları arasına tam üç örgüt modeli sığdırdı. Birçok yeni tespit ve "teori" üretti! Politika ve taktik değişikliği yaptı. Ama bir türlü emperyalistler ve işbirlikçileri tarafından beklediği ilgiyi göremedi.

Suriye savaşı, Irak'ta yakalayamadığı bu fırsatı sunacaktı! Ülke içinde AKP hükümetiyle; uluslararası düzeyde ise, ABD ve AB emperyalistleriyle (yer yer Rusya'yla) ilişkileri geliştirecekler ve sonunda emperyalistler tarafından "muhatap alınan" bir güç haline geleceklerdi.

Sürecek...

* Öyle ki, 1 Eylül 2003'te, Dünya Barış Günü'nde Adana'da gerçekleştirilecek miting için tertip komitesi Amerikan karşıtı sloganları listeye koyunca, "gerginlik yaratacağı"nı söyleyerek çekilmişlerdi.

Dağlık Karabağ'da "Rusya barışı"

Ermenistan ile Azerbaycan arasında Dağlık Karabağ için yaşanan savaşta, 9 Kasım günü Rusya'nın önderliğinde "barış" anlaşması imzalandı.

Eylül ayı sonunda savaş beklenmedik bir biçimde başlamıştı. O güne kadar Ermenistan zaman zaman taciz saldırıları düzenliyor, Azerbaycan ise cevap vermiyordu. Eylül sonunda ise Azerbaycan, Türkiye'nin destek vermesiyle, taciz saldırısına karşılık savaş başlattı.

İç ve dış koşullar Azerbaycan'dan yanaydı. '90'lardan bu yana Türkiye, Azeri ordusunu eğitmiş-donatmış ve savaş gücünü yükseltmişti. Üstelik Suriye'deki cihatçıları da savaşa destek vermek için Azerbaycan'a taşımaya başlamıştı. Keza İsrail'in yeni nesil savaş silahları da Azerbaycan'ı güçlendiriyordu.

Ermenistan ise büyük bir dezavantajla başladı bu savaşa. Görünürde ABD, Fransa gibi emperyalist ülkeler Ermenistan'ı destekliyordu; gerçekte ise, hiçbiri bu koşullarda petrol zengini Azerbaycan'ı karşılarına alacak bir adım atmadı. Diğer taraftan iki yıl önce Batı yanlısı bir "renkli darbe" ile yönetime gelen Nikol Paşinyan, zaten Rusya ile büyük bir çelişki içindeydi. Üstelik Ermenistan ordu yönetimi Rusya'nın kontrolündeydi ve Paşinyan'ın güçlenmesindense, savaşı kaybetmeyi göze alıyordu.

Güçler dengesi böylesine eşitsizken, Azerbaycan 1,5 ay içinde işgal topraklarının önemli bir kısmını geri almayı başardı. Ve Rusya'nın kurduğu masada "barış anlaşması" imzalandı.

Bu anlaşmada kim ne aldı diye bakarsak;

Ermenistan mutlak biçimde bir yenilgi yaşadı. Savaş sırasında kaybettiği topraklar bir yana, bir ay içinde 1994'te işgal ettiği toprakların tamamından çekilme taahhüdü verdi. Anlaşmanın imzalanmasının ardından, Ermeni halkı parlamentoyu bastı. Bu anlaşma, tam da Rusya'nın istediği gibi, Paşinyan'ı güçten düşürdü. Artık Paşinyan istifa etsin ya da etmesin, Ermenistan'ın Rusya'ya bağımlı bir çizgi izlemesi kaçınılmaz hale geldi.

İlham Aliyev'in gülerek "Ne oldu Paşinyan" diye sorduğu görüntüler, Azerbaycan'ın kazandığı zaferin sembolü oldu. **Aliyev, bu zafer ile iç politikada yerini sağlamlaştırdı ve uluslararası alanda prestiji arttı.** Ancak bu zafer, görünürde büyük, gerçekte ise oldukça sorunlu bir zaferdi. **Anlaşma maddelerindeki belirsizlik, zaferi darbeliyordu.** Mesela, Dağlık Karabağ savaş öncesinde Azerbaycan topraklarında bir "özerk" bölgeydi. Şimdi statü muğlaklaşmış durumda. **Rusya anlaşmanın garantörü olarak 2 bin kişilik bir "Barış Gücü"nü Dağlık Karabağ'a gönderdi. Keza yine Rusya'nın kontrolünde "Gözlem Noktaları" kurulması kararı alındı.** Dağlık Karabağ ile Ermenistan arasındaki Laçın Koridoru, Rusya'nın kontrolüne bırakıldı. Bu tablo, Dağlık Karabağ'da Rus askerinin kalıcı hale geldiğini gösteriyor. Bu koşullarda, Dağlık Karabağ'da Azeri yönetimin nasıl kurulacağı, kimin yasalarının uygulanacağı gibi sorular belirsizleşiyor.

Türkiye, savaşın doğrudan hamisi olarak konumlanmıştı; ancak **barış Türkiye'siz yapıldı, Azerbaycan da Türkiye'yi barış masasına oturtmayı başaramadı.** Bu durum, hem siyaseten önemli bir kayıp oldu, hem de Azerbaycan üzerindeki etkisinin zayıfladığını gösterdi. Zaten artık Rus askerlerinin Azerbaycan'da konumlandığı koşullarda, Rusya'ya rağmen bir adım atması da söz konusu olmayacaktır. **Karabağ'ın Rus himayesine girmesi ise, Türkiye'nin en önemli kaybı oldu.**

Bu sürecin asıl ve mutlak kazananı Rusya'dır. Savaş başladığı andan itibaren Ermenistan'a yardım edeceği düşünüldükçe, Rusya savaşın değil, barışın mimarlığını üstlendi. Ermenistan'ın sürekli toprak ve Paşinyan'ın prestij kaybetmesine seyirci kaldı; sonra iki ülkeyi masaya oturttu. Ve askeri başarıyı kazanan ülkenin değil, kendisinin çıkarları doğrultusunda bir barış imzalattı.

Bu barış ile **Rusya, Azerbaycan topraklarında 5 yıl boyunca (şimdilik 5 yıl) asker bulundurma hakkı kazandı. Barış Gücü'nün nerelerde konuşlandırılacağı anlaşma metninde belirtilmediği için, Rusya'nın inisiyatifinde kaldı.** Karabağ gibi, yüzölçümü 4 bin 400 km olan küçücük bir ülkede, 2 bin Rus askerinin çok fazla olduğu da ortada. Buna bir de Gözlem Noktaları'ndaki askerleri eklemek gerekiyor. Böylece **Dağlık Karabağ'ın artık Rusya'nın işgali altında olacağını söylemek zor değil.**

Sonuç olarak bu savaş ve anlaşma ile, ABD'nin karıştırmak için sürekli uğraştığı Kafkaslar'da, Rusya çok önemli bir mevzi kazanmış oldu.

Deprem değil KAPİTALİZM ÖLDÜRÜR!

*Yoksullar açlar hastalar sürünürken
Kentlerin göbeğinde, kuytu köşelerinde...
Hıncını alamamış sanki insanlardan
Uygarlığı zalim, daha azıtıyor
Atom bombalarında, uzay füzelerinde
Şu dünyada insanca yaşamak da yoksa
Ne kalıyor geriye yüzyıllardan....*

Behçet Necatigil